

Čestně prohlašuji, že jsem předloženou práci vypracovala samostatně, s použitím uvedené literatury a pramenů.

.....
Andrea Kavková

Olomouc

červen 2011

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala všem, kteří mi nějakým způsobem pomohli při vypracovávání této bakalářské práce. Na prvním místě patří poděkování vedoucímu práce, panu prof. PhDr. Ladislavu Danielovi, Ph.D. za odborné vedení a podnětné rady. Velký dík patří Bc. Jiřímu Doupalovi nejen za pomoc s výběrem tématu, ale také za uvedení do dané problematiky. Dále bych chtěla poděkovat PhDr. Jiřině Pavlíkové z Muzea Těšínska v Českém Těšíně za poskytnutí fotografií portrétů z rodové galerie a za pomoc při určování jednotlivých obrazů. Zvláštní poděkování patří Mgr. Lence Vaňkové z NPÚ v Olomoci za poskytnutí fotografií obrazů, umístěných na hradě Šternberk a za pomoc s určováním doby vzniku portrétů pomocí dobového oděvu. Poděkování patří také PhDr. Květě Křížové z NPÚ v Praze za pomoc s vyhledáváním archiválií, kastelánce hradu Šternberk, paní Heleně Gottwaldové za volný přístup k mobiliáři, Mgr. Filipu Hradilovi z Vlastivědného muzea v Olomouci a PhDr. Lubici Mezerové ze zámku Bruntál za pomoc s dohledáváním vyřazených obrazů. Na závěr bych chtěla poděkovat Bc. Michaele Přikrylové za korekturu textů a Mgr. Marku Malůšovi za technickou pomoc. Všem opomenutým se omlouvám.

Obsah:

1. Úvod	4
2. Obec Hnojník	7
3. Zámek v Hnojníku	9
3. 1. Zámecký areál	9
3. 2. Popis architektury zámku	10
3. 3. Stavební vývoj a historie zámku	12
4. Mobiliář zámku Hnojník	16
5. Obrazové sbírky zámku Hnojník	19
5. 1. Osudy obrazových sbírek ze zámku Hnojník.....	19
5. 2. Tematické rozdělení obrazových sbírek	22
5. 3. Ostatní obrazy	23
5. 4. Doplnující informace k portrétům	25
6. Závěr	32
7. Summary	34
8. Poznámky	36
9. Seznam použitých pramenů a literatury	43
9. 1. Prameny	43
9. 2. Literatura	44
9. 3. Internetové zdroje	47
10. Seznam příloh	49
11. Přílohy	52
12. Katalog obrazů	70
13. Seznam příloh ke katalogu	118
14. Přílohy ke katalogu	124
15. Anotace	157

Pozn.: Obrazové přílohy jsou pouze v tištěné verzi.

Proto zde nebyl zachován původní počet stran.

1. Úvod

Tématem mé práce jsou obrazové sbírky ze zámku Hnojník, ležícího ve východní části Těšínského Slezska, v okrese Frýdek-Místek. Tento zámek potkal po 2. světové válce podobný osud jako řadu jiných hradů a zámků, které byly na základě dekretu č. 12/1945 Sb.¹ konfiskovány státem. Řada těchto objektů nebyla zařazena do tzv. seznamu nejhodnotnějších hradních a zámeckých objektů, ponechaných pro kulturní využití a přístupných pro veřejnost, což byl i případ zámku v Hnojníku. Zámek zůstal pod správou Národního pozemkového fondu a byl pronajímán různým institucím. Mobiliář zámku byl vytržiděn zástupci Národní kulturní komise a poté odeslán do sběrný na hrad Šternberk na Moravě, kde se z velké části nachází dodnes.

Při třídění samém vznikl seznam ponechaných předmětů, který se stal výchozím zdrojem informací pro mé další bádání. Dalším důležitým pramenem zohledněným v této práci je tzv. „černá kniha“² z roku 1953 obsahující dodatečný soupis původního mobiláře hradu Šternberk, ale i ostatního svozového mobiliáře ze znepřístupněných zámků, které byly na hradě Šternberk umístěny. Tento soupis je už podrobnější, se stručným popisem jednotlivých předmětů a inventárními čísly. Jsou zde uvedeny i informace o pohybu některých předmětů, které byly prodány nebo vyřazeny. Mimo tyto seznamy, zahrnující kompletní mobiliář, jsem čerpala informace z jednotlivých dokumentů Národní kulturní komise, vztahujících se především k průběhu převozu mobiliáře, komplikací s tím spojených atd. V těchto dokumentech se nacházel i seznam obrazů, které byly v roce 1951 svěřeny Muzeu v Českém Těšíně (nyní Muzeum Těšínska). Díky tomuto seznamu se podařilo určit jednotlivé obrazy, zde uložené. Posledním kompletním seznamem mobiliáře, který jsem měla

k dispozici, je výpis z databáze CastIS³ z Národního památkového ústavu v Olomouci, který spravuje mobiliární fondy z hradu Šternberk. Tento seznam obsahuje aktuální počet předmětů z Hnojníku.⁴ Co se týče publikované literatury, o zámku samém existuje dostatečné množství množství literatury, která ovšem není v jednotlivých údajích jednotná, což si vyžádalo opakované ověřování z jiných zdrojů. Informace o konfiskaci a průběhu třídění mobiliáře jsem čerpala především z publikace absolventky naší katedry, Kristýny Uhlíkové, *Národní kulturní komise 1947-1951*, vydané Ústavem dějin umění AV ČR.⁵ K jednotlivým obrazům literatura většinou chybí. Kromě dvou katalogů výstav,⁶ kde jsou uvedeny jen obecné informace, týkající se baroka na Těšínsku a vývoje dětského portrétu, bylo v publikaci *Barokní malířství a sochařství ve východní části českého Slezska*⁷ od Marie Schenkové a Jaromíra Olšovského popsáno několik portrétů z rodové galerie Beesů. Kompletněji byly zpracovány pouze čtyři šternberské alegorické obrazy ve studii Marie Mžýkové *Obrazy alegorických průvodů ze sbírek hradu Šternberk na Moravě*.⁸

Předkládaná práce se zabývá zámeckými obrazovými sbírkami jako celkem, upozorňuje na poválečné osudy těchto sbírek a snaží se především o vytvoření kompletního seznamu dohledatelných děl. Velká pozornost je věnována portrétům, které tvoří převážnou část těchto sbírek.

Práce je rozvržena do několika samostatných kapitol. Počáteční kapitola uvádí základní informace o obci Hojník se stručnou historií a držiteli hojnického panství. Následuje kapitola o zámku a jeho stavebně-historickém vývoji. V další kapitole, zabývající se mobiliářem, je nastíněna situace kolem konfiskace památek a třídění mobiliáře. Poslední kapitola se věnuje obrazovým sbírkám.

Na konci práce je zařazen katalog obrazů se základními informacemi a popisy jednotlivých děl. V tomto katalogu, který je tematicky řazen na portréty, krajiny, náboženské výjevy, alegorické scény a ostatní obrazy, se snažím dodržovat pořadí obrazů podle inventárních čísel. V případech, kde po sobě inventární čísla nenásledují, je zachováno alespoň jejich chronologické pořadí. Před čísla obrazů jsem přidala zkratku HK (Hnojník)⁹, která je tak odlišuje od ostatní obrazové přílohy. Na začátku jsou zastoupeny portréty z rodové galerie Beesů z Muzea Těšínska v Českém Těšíně, které jsou trvale uloženy v depozitáři v Horní Suché. Poté následuje *Portrét šlechtičny s perlovým náhrdelníkem* [HK 23] ze zámku Bruntál a na závěr jsou řazen obrazy z hradu Šternberk na Moravě, mezi nimiž je u alegorií vložen obraz *Alegorie spravedlnosti* [HK 62] z Vlastivědného muzea v Olomouci.

2. Hnojník

Obec Hnojník (polsky „*Gnojnik*,” německy „*Hnoinik*”) leží ve východní části Moravskoslezského kraje, na historickém území Těšínského Slezska. Rozkládá se asi patnáct kilometrů východně od Frýdku-Místku a jedenáct kilometrů západně od Třince. Hnojník je největší obcí mikroregionu Stonávka, leží při pravém břehu stejnojmenné řeky, v podhůří Beskyd. V současné době má obec 1501 obyvatel.¹⁰

Název obce prošel dlouhým vývojem od polské formy Gnoynik, uváděné v roce 1305, přes Hnoynik z roku 1445, in pago Gnoynik v roce 1638, po německé Hnoynick z roku 1808, až se ke konci 19. století, od roku 1885 se ustálil název Hnojník.¹¹ Obecně lze slovo „*hnojník*” vyložit jako jámu na hnůj nebo vůz, na němž se hnůj vozí. Může se také jednat o bedlovitou houbu (*Hnojník obecný*) nebo brouka z čeledi hnojníkovití (*Aphodius rufipes*).¹²

Pro původ názvu obce Hnojník existuje několik verzí výkladu. Podle jedné verze získala obec své jméno od houby *Hnojník obecný*, která se zde dříve hojně vyskytovala.¹³ Slezský historik Vincenc Prasek odvozuje název vesnice od slova „*hnoj*”, tj. hrnčířská hlína, což by znamenalo, že název mohl označovat „*místo, kde se hnoje, tedy hrnčířské hlíny dobývalo*.”¹⁴ S touto teorií však nesouhlasí Bedřich Téma, který uvádí, že osada byla spíše pojmenována podle okolní bahnité půdy, tedy rašeliniště. A právě pro rašeliniště existuje v nářečí, kterým se mluví v okolí Hnojníku, výraz „*gnůj*”, znamenající špína, nečistota, ale také kal nebo nános bahna vodou.¹⁵ K tomuto výkladu se přiklání také novější literatura.¹⁶

V průběhu historie se na Hnojnickém panství vystřídala celá řada držitelů. Mimo krátké období, kdy panství vlastnil Těšínský kníže Kazimír (1477–1528), se jednalo většinou

o osobnosti z řad drobné šlechty, jako byly Tlukové z Tošanovic, Pelhřimové z Třánkovic, Marklovští ze Žebráče aj.¹⁷ Největšího rozkvětu se panství dostalo za posledních šlechtických majitelů, baronů Beesů z Chrostiny, kteří panství značně rozšířili a nechali zde vybudovat reprezentativní zámek.

Prvním písemným pramenem, zmiňujícím se o Hnojníku, je soupis finančních nároků vratislavského biskupství *Liber foundationis episcopatus Wratislawiensis* z roku 1305. V tomto rejstříku se mezi vesnicemi, které měly povinnost odevzdávat církevní desátky vratislavskému biskupovi, objevuje také ves Hnojník ve formě „Gnoynik”.¹⁸ Samotné založení vesnice bývá nejčastěji kladeno do konce 12. století, není tedy vyloučeno, že se jednalo o původně slovanskou ves, vzniklou ještě před tzv. velkou kolonizací.¹⁹

Další písemný pramen se objevuje až po 140 letech. Jedná se o listinu z 25. března 1445, ve které těšínský kníže Přemek II. (1431-1477) převádí do vlastnictví Staška z Hnojníka určitý pozemek u Těšína a osvobozuje jej od dávek a povinností. Zatímco Antonín Grůza popisuje Staška z Hnojníka jako postavu blíže neznámou,²⁰ Jan P. Štěpánek v knize *Šlechtická sídla na Frýdecko-Místecku* uvádí, že tento Stašek, jako příslušník vladyckého rodu Hnojnických z Hnojníka, pocházel ze stejného rodu jako Tlukové z nedalekých Dolních Tošanovic.²¹ Je pravděpodobné, že vzhledem k neklidné pohusitské době byl Hnojnický statek opevněn a mohla zde stát tvrz, pro jejíž existenci tu byl i další důvod, a to průběh staré obchodní cesty.²²

Roku 1483 se Staškův potomek Ješek z Bítkova (Bukova)²³ vzdal veškerých práv na Hnojník ve prospěch knížete Kazimíra (1477-1528). Tímto počinem se Hnojník stal na více než dvacet let součástí knížecí komory těšínské.²⁴ Na počátku

16. století se však kníže Kazimír dostal do finančních potíží a musel dát Hnojník do zástavy Janu Bruzovskému, od něhož ves vyplatil Erazim Gelhorn z Bankovic, jenž ji roku 1506 dostal od knížete Kazimíra do dědičného vlastnictví.²⁵

Ještě v polovině 16. století se Hnojník dostal do vlastnictví Tluků z Tošanovic, ve kterém však zůstal jen do roku 1556, kdy byl prodán Václavu Pelhřimovi z Tránekovic.

Roku 1613 odkoupil Hnojník za 8000 tolarů Kašpar Marklovský ze Žebráče a v roce 1619 patřil Hnojník již Petru Mitrovskému z Nemyšle.

Někdy v průběhu 17. století²⁶ se stali majiteli Hnojníku příslušníci rodu Wildau z Lindenwiese. V roce 1736 koupil Hnojník od Františka Albrechta Wildau z Lindenwiese Karel Václav Bees z Chrostiny, který zde nechal vystavět zámek. V 18. století patřily k Hnojnickému panství i vsi Rakovec, Nebory, Dolní Líštná a Lyžbice (dnes součást Třince), na počátku 19. století přibýly i vsi Horní Tošanovice, Ráj, Darkov, Louky nad Ološí a Kanská.²⁷

V držení Beesů z Chrostiny zůstal Hnojnický statek²⁸ se zámkem až do listopadu 1945, kdy byl na základě dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb. konfiskován.

3. Zámek v Hnojníku

3. 1. Zámecký areál

Zámek, rozprostírající se na mírném návrší v historickém centru obce, je obklopen rozsáhlým parkem. Tento park vznikl z původní barokní zahrady francouzského typu, která byla v první polovině 19. století rozšířena o přírodně krajinářskou část a poté i se zámkem empírově upravena a doplněna o sochařskou výzdobu.²⁹

Vzhledem k dlouhodobě špatnému zacházení s pozemkem a k událostem z několika posledních let, kdy byly sochy nejen z parku, ale i z bývalého hlavního vchodu jižního průčelí zámku odstraněny³⁰ a později byla nezákonně vykácena většina stromů,³¹ se bohužel z tohoto původně reprezentativního parku do dnešních dnů nedochovalo téměř nic.

Původní vzhled parku³² můžeme částečně rekonstruovat podle dobových fotografií z poloviny 20. století [1], [2], také podle informací z literatury.³³ Areál obdélného půdorysu byl po obvodu lemován vzrostlými stromy, které byly v severní části (za zámek) hustěji a nepravidelněji vysázeny po vzoru anglických parků. Přední část parku se vyznačovala přísnou pravidelností. Příjezdová cesta, lemována nízkými keři, se před zámek rozevírala do kruhu, v němž se v pravidelném geometricky tvarovaném záhonu nacházel pískovcový obelisk završený koulí a vsazený do mušlové vázy se lvími maskarony. [3] V blízkosti zámku se dále nacházely čtyři pozdně empírové bohatě zdobené dekorativní vázy s víky³⁴ [4] a čtyři sochy puttů³⁵ v podživotní velikosti - dvě polosedící spící postavy, opřené ve spánku o pahýl stromu [5], a dvě postavy v mírném kontrapostu, hledící do dále [6]. Mezi sloupy portiku jižního průčelí byly umístěny sochy Panny Marie Bolestné [7] a sv. Floriána³⁶ [8]. U cesty před zámek stávala barokní socha sv. Jana Nepomuckého z druhé poloviny 18. století,²⁸ která je nyní umístěna před obchodním domem v centru obce. [9]

V těsném sousedství zámeckého areálu se nachází empírový kostel Nanebevzetí Panny Marie, situovaný v areálu hřbitova, ke kterému patří i rodová hrobka Beesů ze druhé poloviny 19. století.³⁸

3. 2. Popis zámku

Zámek [10] tvoří samostatně stojící dvoupatrová budova obdélného půdorysu, krytá plochou střechou. Čelní strana je situovaná na jih. Po celém obvodu zámku je v přízemí plochá bosáž, kterou od patra odděluje profilovaná římsa, první a druhé patro, kromě severního a jižního rizalitu odděluje římsa zdvojená.

Jižní průčelí člení rizalit s pěti okenními osami. Přízemí je členěno mělkou slepou arkádou se stlačenými oblouky. První a druhé patro zdůrazňuje vysoký řád, tvořený hladkými, ve středu sdruženými polosloupy s iónskými hlavicemi, které nesou profilované kladí a atiku. Atika je nad střední okenní osou plná a nad bočními osami rizalitu s kuželkovou balustrádou, přerušovanou hranolovými sloupky. Průčelí ve středu rizalitu zdůrazňuje portikus se čtyřmi litinovými toskánskými sloupy, nesoucími balkon, který je přístupný prosklenými dvoukřídlými dveřmi s půlkruhovým nadsvětlíkem. Po obou stranách dveří prolamují zeď úzká obdélná okna. Okna prvního patra se nacházejí v mělkých nikách, pod jejichž záklenky jsou půlkruhové suprafenestry s rostlinným dekorem a maskaronem, umístěným v medailonu. První a druhé patro odděluje průběžná nadokenní římsa nesená konzolami. Termální okno v přízemí má záklenek ve tvaru stlačeného oblouku, okno ve druhém patře má tvar záklenku půlkruhový. Zbývající okna rizalitu jsou obdélná, členěná do šesti tabulek. Boční strany průčelí mají vždy dvě okenní osy a mezi okny druhého patra jsou vloženy rámy.

Obdobně řešená je i fasáda severního průčelí, [11] kde je umístěn hlavní vstup do zámku. Rizalit v prvním a druhém patře vymezují dvě lisény a dva iónské polosloupy, nesoucí profilované kladí s atikou. Portikus s hlavním vchodem je rámován dvěma litinovými toskánskými sloupy, nesoucími

balkon, přístupný stejně jako na jižním průčelí prosklenými dvoukřídlými dveřmi s půlkruhovým nadsvětlíkem a s dvojicí oken po stranách vstupu. Druhé patro je prolomeno půlkruhově ukončeným oknem. První okno přízemí na západ od vchodu je trojdílné, členěné do devíti tabulek. Okna prvního patra zdobí suprafenestry s jednoduchým kruhovým medailonem. Mezi okny druhého patra jsou vloženy rámy.

Západní průčelí [12] je členěno čtyřmi okenními osami, z toho dvě prostřední se nachází v rizalitu. Tři okna tohoto průčelí jsou pouze naznačená. K levé ose rizalitu je v přízemí přistavěná dřevěná prosklená předsíň pravoúhlého půdorysu.

Východní průčelí [13] je členěno pěti okenními osami, okna ve druhé a čtvrté ose jsou opět pouze naznačená. Ve středu průčelí jsou místo okna umístěny prosklené dveře se segmentovým nadsvětlíkem.

Interiér zámku je dispozičně řešený jako trojtrakt se střední chodbou v podélné ose a síní v příčné ose, na kterou z levé strany (pohled od vchodu ze severu) navazuje otevřené trojramenné schodiště. [14] Rozvržení místností v patrech je stejné jako v přízemí. Vstupní hala a severovýchodní místnost jsou zaklenuty valenou klenbou s lunetami, ostatní místnosti klenbou klášterní, schodiště je zaklenuto plackami se štukovými zrcadly. Patra jsou plochostropá.³⁹

3. 3. Stavební vývoj a historie zámku

Dnešní podoba zámku je výsledkem několika stavebních fází. Zámek byl vystaven za Karla Václava Beese mezi lety 1736–1753⁴⁰ v barokním slohu. Pravděpodobně se jednalo o třítraktovou budovu se střední chodbou, uzavřeného půdorysu, jež je zčásti zachován v obvodových zdech přízemí a prvního

patra i v některých vnitřních zdech.⁴¹ Z barokní doby rovněž pochází průjezd v příčné ose (dnes rozdělený příčkou a na jižní straně zastavěný termálním oknem), zaklenutý valenou klenbou s lunetami. Fragmenty původních nástěnných maleb se dochovaly v jihozápadní místnosti přízemí a topné komory zůstaly ve sklepech, přízemí a prvním patře.⁴²

K první výrazné přestavbě došlo na přelomu 30. a 40. let 19. století podle návrhu renomovaného vídeňského architekta Josefa Kornhäusela (1782-1860), který v polovině 19. století pracoval na Těšínsku ve službách Těšínské komory a bohatých měšťanů.⁴³ Kornhäusel příliš nezasahoval do původní barokní dispozice a zaměřil se především na fasádu. Zde zvýšil střední část a doplnil rizality na severní a jižní straně s jónskými polosloupky a portiky, dále také navrhnul členění a výzdobu fasády v empírovém stylu. V interiéru vystavěl víceramenné schodiště, zaklenuté plackami se štukovými zrcadly a upravil prostory sklepa a přízemí v severovýchodním nároží.⁴⁴ Otázkou zůstává datace mansardové střechy bočních částí stavby. Na nejstarší fotografii zámku, [15] která zachycuje stav po Kornhäuselově přestavbě, vidíme snad původní barokní střechu s vikýři, zato na fotografii z poloviny 90. let 19. století (před druhou přestavbou, viz níže) je už střecha jiná, s většími okny [16]. Jak uvádí Antonín Grůza,⁴⁵ patrně zde došlo k ještě jedné stavební úpravě (někdy mezi lety 1839-1897), ke které však nemáme žádnou dokumentaci.

Na konci 19. století prošel zámek poslední výraznou přestavbou. V roce 1897 bylo rozhodnuto o zvýšení bočních částí přístavbou druhého patra. Návrhem a realizací byl pověřen těšínský architekt Ludwig Kametz (1848-1923), patrně v roce 1899.⁴⁶ Druhým patrem nahradil mansardovou střechu, atiku střední části pročlenil balustrádami a k rizalitu západního průčelí přidal prosklenou dřevěnou předsíň.

Na původním plánu [17] lze vidět, že Kametz zamýšlel použít bosáž také v patře, ovšem tato úprava se nakonec neuskutečnila. V interiéru byly přidány historizující klasicistní dveře a vnitřní okna.⁴⁷ Ve stejné době byly pravděpodobně upraveny také topné komory na spíže. Důvodem těchto úprav byla zřejmě skutečnost, že Beesové roku 1899 prodali svá ostatní sídla a jako svou rezidenci si zvolili právě Hnojník.⁴⁸

V první polovině 20. století na zámku proběhly drobné úpravy v interiéru, při kterých byla instalována některá kachlová kamna a zřejmě v roce 1928 byl zámek elektrifikován.⁴⁹ Významným se pro Hnojnický zámek stal rok 1930, kdy zde byla v noci z 5. na 6. července ubytována vládní delegace v čele s T. G. Masarykem.⁵⁰

Po skončení války v roce 1945 byl zámek na základě dekretu prezidenta republiky č. 12 ze dne 21. 6. 1945 konfiskován. Poslední šlechtický majitel zámku, Jiří VI. Bees, byl v rámci poválečného odsunu Němců dne 29. 8. 1946 deportován do Německa, kde v roce 1955 zemřel.⁵¹ Zámek i přilehlý velkostatek převzal Okresní národní výbor v Českém Těšíně. Větší část mobiliáře byla v roce 1947 převezena na hrad Šternberk,⁵² kde je nyní součástí expozice (viz kapitola *Mobiliář*). Až do roku 1966 byl zámek sídlem MNV Hnojník, Státních lesů a Výzkumu lesního a vodního hospodářství.⁵³ V této době došlo k nahrazení vstupu v jižním průčelí termálním oknem, byly provedeny nové omítky, část interiéru byla adaptována na byty a kanceláře a v prvním poschodí byla zřízena obřadní síň.⁵⁴ V roce 1958 byl zámek prohlášen za kulturní památku.⁵⁵ Od roku 1966 až po rok 1990 zde bylo ředitelství Státního statku Hnojník.⁵⁶ Během této doby byla prováděna jen nejnutnější údržba zámku a jeho okolí. V roce 1976 byly prováděny opravy střechy, které se protáhly až do 80. let. Stav fasády byl označen za havarijní.⁵⁷

Za posledních dvacet let je zámek spjat s četnými aférami, jako je například časté střídání majitelů nebo nepovolené vykácení vzácných dřevin v zámeckém parku. Je smutné, že po roce 1990, kdy se zámek dostal do soukromých rukou, a tudíž se předpokládalo, že se mu dostane náležité péče, se jeho stav naopak zhoršil natolik, že bez včasného provedení nezbytných oprav by jej mohl potkat podobný osud jako zámek v nedaleké Ropici, kde došlo ke zřícení.⁵⁸

Prvním ze soukromých majitelů byla obchodní společnost *Silas trade*, která zámek v roce 2000 prodala společnosti *Fleet Wood*.⁵⁹ Ve stejném roce byl v souvislosti s plánovanou rekonstrukcí vypracován stavebně-historický průzkum objektu.⁶⁰ K rekonstrukci zámku ovšem nedošlo, protože se spolumajitel společnosti, švýcarský podnikatel Jürg Debrunner dostal do finančních potíží a později (v roce 2004) byl ve své vlasti odsouzen k pěti letům vězení za zpronevěru.⁶¹ V roce 2002 se na zámku natáčel dvoudílný televizní snímek *Kobova garáž*.⁶² Roku 2004 zařadili památkáři hnojnický zámek na seznam nejohroženějších památek v České republice a správu nad objektem převzal Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových⁶³ (dále jen ÚZSVM) ve Frýdku-Místku, který provedl základní zabezpečení objektu.

V roce 2006 se zámek pokusilo zachránit *Sdružení obcí povodí Stonávky*, které na koupi zámku vyhlásilo veřejnou sbírku, ta však byla pro neúspěch brzy ukončena.⁶⁴

Pod správou ÚZSVM zůstal zámek do roku 2008, kdy jej i s okolními pozemky odkoupila Českotěšínská společnost *AAaron House s. r. o.*⁶⁵ Společnost měla v úmyslu prostory zámku využívat jako ubytování a zámecký park zpřístupnit veřejnosti.⁶⁶ Byly tedy započaty přípravy na rekonstrukci a interiér zámku byl vyklizen a vyčištěn. Společnost také uspořádala dny otevřených dveří pro veřejnost. V roce 2009 však vypukla aféra kolem vykácení 222 stromů ze zámeckého

parku, která skončila pokutou 80 tisíc korun.⁶⁷ Zanedlouho poté se majitelkou zámku stala důchodkyně Jaroslava Krejčí, v jejímž vlastnictví zůstal zámek zhruba po dobu jednoho roku.⁶⁸

V současné době (od roku 2010), patří zámek ostravské společnosti *Copersa corporation*, jejíž majitelkou je Španělka Silvia de Los Angeles Perea Carvajal.⁶⁹ Firma ihned po převzetí započala s úpravami zámeckého parku a nechala celý areál oplotit. Plánovalo se odstranění interiérových vestaveb ze druhé poloviny 20. století a zámek měl sloužit jako letní rezidence,⁷⁰ ovšem podle posledních zveřejněných informací z února 2011 majitelka zámku opustila Českou republiku aniž by zaplatila za práce spojené s úpravou zámeckého parku a nereaguje ani na jednotlivé upomínky.⁷¹ Takto to vypadá, že se hnojnický zámek v nejbližší době rekonstrukce nedočká.

4. 2. Mobiliář zámku Hnojník

Mobiliář zámku Hnojník byl v roce 1947 převezen na hrad Šternberk na Moravě. Ještě před převozem byl tento mobiliář vytríděn. Vlastní třídění prováděly tzv. třídící komise, složené ze zástupců Národní kulturní komise a Národního pozemkového fondu⁷² (dále jen NKK a NPF). Ještě před příchodem třídící komise měl určený správce⁷³ sepsat soupis inventáře, pokud tento soupis už existoval, měl jej prověřit a doplnit. Dále měl správce uložit hodnotné kusy mobiliáře podle druhů do jednotlivých místností, které byly poté zapečetěny.⁷⁴ Všechny předměty měly být opatřeny inventárními čísly a sepsány do jednotlivých seznamů podle místností. Tyto tzv. základní soupisy mobilního inventáře měly obsahovat číslo, druh předmětu, rozměry, slohovou charakteristiku, přibližnou dataci, popř. signaturu.⁷⁵ Uvedené popisy jednotlivých

předmětů byly později u konkrétních položek převzaty do seznamů vytrřiděného mobiliáře. V případě Hnojníku se tento seznam zachoval v dodatcích ke Státní památkové správě, tzv. agendě SPS-D,⁷⁶ z roku 1953. V jednotlivých kartonech jsou zde abecedně uspořádané složky s dokumentací k objektům ze správy NKK a NPF. Složka „Hojník“ obsahuje dokumenty z let 1947-1953, zahrnující: přehled dokladů, soupis mobiliáře, převezeného ze zámku Hojník na hrad Šternberk, dále 2 spisy o kontrole převezeného mobiliáře, spisy týkající se pátrání po zámecké knihovně, eliminační seznam, listinu potvrzující převezení mobiliáře na hrad Šternberk a opisy dekretu o svěření 24 obrazů do muzea v Českém Těšíně, s potvrzením muzea o převzetí. Všechny tyto dokumenty se staly výchozím zdrojem informací pro mé další bádání. První položka na přehledu dokladů uvádí, že podle spisu č. 6031/51 třídění v Hnojníku prováděl Dr. Zdeněk Wirth, tento doklad se však ve složce nevyskytuje.

Nejdůležitějším z těchto dokumentů je spis č. 3580/47⁷⁷ [18] se zmíněným seznamem předmětů, určených k umístění na hradě Šternberk. Seznam obsahuje celkem 329 položek, rozepsaných na pěti stranách. Tento počet však neodpovídá počtu předmětů v soupisu a to z toho důvodu, že pod některými inventárními čísly je uvedeno více předmětů, dokonce se na dvou místech uvádí ještě nevytrřizený materiál v bednách.⁷⁸ Skutečný počet předmětů (když nebudeme počítat zmíněné bedny) by se měl tedy pohybovat kolem čísla 400. Nejhojněji jsou zde zastoupeny obrazy, ať už se jedná o olejomalby, akvarely, litografie, rytiny nebo zarámované fotografie. Dále následuje porcelán, nábytek, střelné a sečné zbraně a ostatní výzdoba místností, jako jsou např. parohy, květináče atd.⁷⁹

Podle nejvyššího inventárního čísla ze seznamu si můžeme určit minimální počet předmětů před tříděním. Dostaneme tak číslo 1126, což je několikanásobně vyšší počet než se uvádí v

soupisu.⁸⁰ Co se týče kvality zpracování, je soupis značně nepřehledný, u předmětů nejsou uvedeny rozměry, slohová charakteristika nebo přibližná datace. Inventární čísla nenásledují po sobě, jsou různě zpřeházená, charakteristiky předmětů jsou nedostačující (často se uvádí jenom inventární číslo a druh předmětu, např. č. 856 *stolek*,⁸¹ v jednom případě se stejné inventární číslo uvádí u více položek,⁸² někdy zde číslo není uvedeno vůbec⁸³).

Dalších několik dokumentů se týká korespondence mezi NKK a NPF. Většinou se jedná o zprávy o převozech mobiliáře na hrad Šternberk [19], které se uskutečnily v průběhu června 1947.⁸⁴

V exhibitu spisu č. 806/47⁸⁵ [20], adresovaném NKK zástupci NPF je uveden případ nedostatečného opatření mobiliáře inventárními čísly, která „na velmi mnohých předmětech odpadla,”⁸⁶ což mělo za následek pozdější komplikace s určováním daných předmětů: „...není zde možno zjistiti, které předměty byly NKK eliminovány a pak převezeny do sběrný NKK na zámek Šternberk.”⁸⁷ Je zde nabídnuto možné řešení dané situace, které se uvádí i v dalším spise: „Tento inventář by mohl být zjištěn jedině celkovou kontrolou inventáře zámku Šternberk při kontrole užitkového inventáře”⁸⁸ [21].

Mezi další dokumentaci jsou zahrnuty záznamy o jednání ve věci zmizelých knihoven z let 1950–1951. Jednalo se o zámeckou knihovnu z Hnojníku a knihovnu z Polského Těšína, která byla na zámku Hnojník dočasně uložena.⁸⁹

Jedním z posledních spisů je dodatečně přiložený eliminační seznam⁹⁰ ze 4. prosince 1953, obsahující 9 položek, ke kterým je uvedena odhadní cena. Jedná se o 4 sochy, 1 obraz a 4 kusy nábytku.⁹¹

Dokumentaci ve složce „Hnojník” uzavírají záznamy o svěření 24 obrazů do správy Muzea v Českém Těšíně [22], které

se uskutečnilo v květnu 1951. V několika přiložených dokumentech je zahrnut kompletní seznam těchto obrazů.⁹² Zde je nutné zmínit, že tyto obrazy byly odeslány do Českého Těšína až z hradu Šternberk a ne přímo z Hnojníku. Jak je patrné z tzv. „černé knihy,“⁹³ obsahující dodatečný soupis svozového mobiliáře, uloženého na hradě Šternberk,⁹⁴ takovýchto pozdějších převozů jednotlivých kusů mobiliáře se uskutečnilo více.⁹⁵ Nešlo ale pouze o převoz do jiných památkových objektů a institucí, ale také o odprodej soukromníkům a do zahraničí.⁹⁶ Bohužel, z většiny uvedených „poznámek o pohybu“ nelze už daný předmět dohledat.

V současné době je na zámku Šternberk evidováno 511 kusů⁹⁷ svozového mobiliáře ze zámku Hnojník, jehož převážná většina se stala trvalou součástí hradní expozice.

5. Obrazové sbírky ze zámku Hnojník

5. 1. Osudy obrazových sbírek ze zámku Hnojník

Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, po převozu mobiliáře na hrad Šternberk byla inventární čísla z mnoha předmětů opadaná, takže se ve většině případů (také vzhledem k nekvalitně zpracovanému seznamu mobiliáře) nedalo určit, o který konkrétní předmět se vlastně jedná. Zvláště obtížná situace nastala právě u obrazů, kde byla v několika případech uvedena pouze nejzákladnější a většinou nedostačující charakteristika, např.: „*inv. č. 513 – žen. pod. ol.*“⁹⁸ a pod ní u několika následujících položek bylo pouze naznačeno, že se jedná o stejný předmět.

Po pečlivém prostudování seznamu a přepočítání jednotlivých položek, jsem dospěla k tomuto výsledku⁹⁹: Z obrazů bylo na hrad Šternberk převezeno (minimálně)

98 olejomaléb, 76 akvarelů, 30 litografií, 6 rytin, 1 kresba uhlem a 1 kresba tužkou. Tento počet však již neodpovídá záznamům ze šternberské „černé knihy“ z roku 1953.

V případě olejomaléb¹⁰⁰ uvedený počet klesl zhruba o 1/3. Jedním z důvodů byl předchozí převoz 24 obrazů do muzea v Českém Těšíně¹⁰¹ v roce 1951, proto už nejsou tyto obrazy v knize zmíněny. Mezi těmito obrazy bylo zastoupeno 22 olejomaléb. Dalším důvodem snížení počtu olejových obrazů byl jejich prodej nebo vyřazení z inventáře. „Černá kniha“ uvádí 12 takovýchto položek. Většinou se jedná o portréty z 18. století.

Jeden z portrétů se mi podařilo dohledat na zámku Bruntál,¹⁰² kde je evidován pod inventárním číslem BR 332 jako *Portrét šlechtičny s perlovým náhrdelníkem* (kat. č. HK 23). Další obraz jsem objevila ve Vlastivědném muzeu v Olomouci.¹⁰³ Jedná se o rozměrné plátno ve tvaru nepravidelného osmiúhelníku znázorňující *Alegorii Spravedlnosti* [HK 62] sedící na oblaku, z něhož padá muž držící v levé ruce váček s penězi. Scénu doplňují dva andělé, z nichž jeden předává Spravedlnosti korunovanou zeměkouli s žezlem, druhý anděl drží dlouhý meč. Postava muže je v „černé knize“ určena jako Jidáš (patrně kvůli váčku s penězi), pravděpodobněji se však jedná o muže, který se snaží úplatkem dosáhnout pro sebe výhodnějšího výsledku soudního výroku. Analogické souvislosti ukazují například *Alegorie Spravedlnosti* Hanse von Aachen z Detroit Institute of Art [31] nebo časnější ikonografie *Lakoty* na tzv. *Stolní desce se Sedmi smrtelnými hříchy* Hieronyma Bosche [32].

Ostatní vyřazené obrazy z důvodu nedostatku informací nelze dohledat.¹⁰⁴ Pro lepší představu o původním složení obrazové sbírky je zde alespoň uvádím:

(Bez čísla) *Portrét mladé dívky s korunními klenoty*,
18. stol., olej, plátno, 95 x 73, 5 cm.

Inv. č. 468 *Portrét muže v paruce s krajkovým nákrčníkem*,
dtto.¹⁰⁵

Inv. č. 483 *Portrét dámy v zelené, zlatem vyšívané róbě
s krajkou a červeném plášti*, počátek 18. stol., olej, plátno,
ovál 86 x 64 cm.

Inv. č. 491 *Portrét hochy s vázankou s bílými pruhy*, 1869,
olej, deska, 23 x 18 cm, signováno G. Vasta.

Inv. č. 492 *Portrét hochy se zelenou vázankou*, 1869, olej,
deska, 23 x 18 cm, signováno G. Vasta.¹⁰⁶

Inv. č. 497 *Domácí žánrová scéna u krbu*, 17.-18. stol., olej,
plátno, 58 x 42 cm.

Inv. č. 813 *Podobizna muže v bílé vlásence s červeným
pláštěm*, 18. stol., olej, plátno, 93 x 78 cm.

Inv. č. 821 *Portrét muže se širokým hranatým límcem*,
18. stol., olej, plátno, 100 x 79 cm.

Inv. č. 822 *Podobizna starší dámy v krajkovém čepci*,
19. stol., olej, plátno nalepené na dřevě, 92 x 72 cm.

Inv. č. 1080 *Portrét muže v lesnickém úboru /majitel
Hnojníku/*, datum neuveden, olej na lepence, 63 x 51,
signováno K. John.¹⁰⁷

Počet obrazů, uvedených v „černé knize“ v zásadě odpovídá současnému stavu (viz níže).¹⁰⁸ Obrazy jsou evidovány v Národním památkovém ústavu v Olomouci, který spravuje mobiliární fondy hradu Šternberk, kde jsou obrazy umístěny dodnes. Většina těchto děl zůstala po celou dobu na Šternberku, několik kusů bylo mezi lety 2000-2010 instalováno na hradě Bouzov.¹⁰⁹ Některé další obrazy jsou v dosud zapůjčeny v Karviné.¹¹⁰

5. 2. Tematické rozdělení obrazových sbírek

Obrazové sbírky ze zámku Hnojník tvoří díla vzniklá v rozmezí od 17. do 19. století, z nichž je zde nejhojněji prezentováno století osmnácté. O přesnější době vzniku a původu většiny obrazů nemůžeme říci nic konkrétního, protože se k nim nedochovala žádná dokumentace.

Z celkového množství 65 zjištěných olejových obrazů tvoří 2/3 portréty, které jsou zde zastoupeny v počtu 43 kusů. Jediným, zato největším uceleným souborem jsou portréty z rodové galerie zobrazující Beesy, svobodné pány z Chrostiny¹¹¹ a jejich příbuzné, Wiplary z Ušic, Harasy z Harasova, Spensy z Boodenu nebo Saint Genoise [HK 1-20]. Ostatní portréty jsou samostatné nebo mají jeden protějšek, výjimečně dva.

Dále následují krajiny v počtu osmi kusů, zastoupené dvěma obrazy ze 17.-18. století, znázorňujícími *Pohled na zahradní pavilon* [HK 44] a *Pohled na bazén s vodotryskem* [HK 45], ostatní krajiny pochází z 18. století. Pět těchto obrazů je součástí jednoho souboru [HK 46-50], vzniklého pravděpodobně ve střední Evropě, poslední krajina [HK 51], datována rokem 1831 pochází z Itálie.¹¹²

Z šesti náboženských výjevů převládají scény ze Starého zákona, počínající *Kainem a Ábelem* [HK 57], protějškovými obrazy *Andělé zvěstují Abrahámovi početí jeho ženy Sáry* [HK 53] a *Abrahám obětující Izáka* [HK 54], Novozákonní témata jsou zastoupeny *Svatou rodinou* [HK 52] a protějškovými obrazy *Sv. Jan Křtitel* [HK 55] a *Salome s hlavou sv. Jana Křtitele* [HK 56].

Alegorické scény jsou zde zastoupeny souborem čtyř obrazů z první poloviny 17. století, znázorňujících triumfální pochody [HK 58-61] a *Alegorií Spravedlnosti* [HK 62] ze století osmnáctého.

Zbývající tři obrazy nejsou tematicky jednotné, jedná se o žánrovou scénu *Harlekýn s ráčkem a Kolombinou* [HK 63], dále o *Zátiší s ovocem a zvěřinou* a „reprezentativní“ portrét psa, nazvaný *Bílý pes, ležící na stole* [HK 65].

5. 3. Ostatní obrazy

I když se v práci zabývám výhradně olojomalbami, chtěla bych zde alespoň částečně zmínit i některé další výtvarné techniky, které jsou mezi obrazy zastoupeny.

Unikátním souborem, jenž se dochoval v překvapivě velkém množství 67 kusů je soubor „listů z herbáře“¹¹³ z 1. poloviny 18. století, které jsou instalovány v rohovém pokoji (tzv. „Modrý salon“) ve druhém patře hradu. Jednotlivé květiny jsou provedeny technikou akvarelu na bílém papíře, u šesti obrazů je papír černý. Tento soubor se vyznačuje vysokou kvalitou zpracování do nejmenších detailů, jak je patrné např. u *Bílého kosatce*¹¹⁴ [23], *Mramorovaného tulipánu*¹¹⁵ [24], na kterém je plasticky znázorněna kapka rosy nebo u *Větviček ostružiníku*¹¹⁶ [25], kde je pod spodní větvičkou znázorněn stín, vytvářející iluzi skutečné větvičky

ostružiníku, volně položené na pozadí. U všech obrazů ze souboru jsou původní zasklené bílé rámy se zlatými okraji.

Mezi další akvarely patří empírový soubor s antickou mytologickou tematikou,¹¹⁷ který zahrnuje 7 obrazů znázorňujících na soklu stojící nebo sedící múzy, pod nimiž jsou v uzavřených obdélných rámech znázorněny antické vázy nebo výjevy se zvířaty. Jednotlivé múzy jsou vyobrazeny se svými atributy na prázdném pozadí. Dva obrazy, znázorňující Terpsichóré, [26] múzu tance¹¹⁸ a Kaliopé, múzu epického básnictví,¹¹⁹ jsou vloženy do červené pasparty ve zlatém rámu s motivem vavřínových listů. U zbývajících obrazů pasparta chybí a rám je odlišný. K tomuto souboru náleží i *Apollón s lyrou*¹²⁰ [27], který je znázorněn obdobně.

Grafika je zde zastoupena v daleko menším množství než akvarely. Z dochovaných listů jsou to například veduty Padovy z poloviny 19. století, znázorňující *Baziliku sv. Antonína*¹²¹ [28] a pohled na *Observatoř*¹²² [29]. Je možné, že tyto grafické listy, vsazené do jednoduchého zlateného rámu, byly původně součástí většího souboru vedut, který se nedochoval. Lépe na tom byl soubor barevných litografií s anglickými loveckými náměty, o kterých se zmiňuje „černá kniha“. V ní jsou uvedeny čtyři obrazy, z nichž ale byly tři prodány nebo odeslány na neznámé místo.¹²³ Tyto tři litografie zhotovil v roce 1867

J. Harris podle předloh Davise a Harringa seniora.¹²⁴ Jednalo se o *Bílého koně se psy ve stáji* a dvě vyobrazení *Lovu na lišku*. Poslední litografie ze souboru, která je uložena na hradě Šternberk, byla vytvořena jiným autorem v roce 1853, ale námětem a rozměry k souboru náleží. Tento list, nazvaný *Jezdec na bílém koni se psy*¹²⁵ [30] znázorňuje lovce v červeném kabátě s bílými kalhotami a vysokými jezdeckými botami, jedoucího na bílém koni se zastřiženým ocasem. Jezdec, troubící na trubku je otočený zády k divákovi. Kolem

něj pobíhá ve vysoké trávě skupina loveckých psů stopujících kořist. V levé části pozadí je situován okraj lesa, pravou část tvoří volná krajina s obrysy vesnice. Litografie byla vytvořena T. W. Huffanem podle návrhu Harryho Halla.¹²⁶

Mimo zmíněné obrazy jsou na hradě Šternberk evidovány ještě 4 grafiky a 2 akvarely.¹²⁷

5. 4. Doplnující informace k portrétům

Ze 43 zjištěných portrétů spadá jeden dobou vzniku do 17. století¹²⁸, 28 portrétů do 18. století a 13 portrétů do 19. století. Jeden obraz, *Portrét dámy s vázou* [HK 28] je datován do doby mezi lety 1780–1820¹²⁹, čímž by se dal zařadit jak mezi tvorbu 18. století, tak i do tvorby století devatenáctého. V této podkapitole bych ráda uvedla několik typických rysů portrétní tvorby 18. a 19. století. Vzhledem k tomu, že ze 17. století je zde zastoupen pouze jeden portrét, nebudu se o něm v následujícím textu zmiňovat a zaměřím se pouze na díla z 18. a 19. století.

Portréty patřily spolu s náboženskými náměty v 18. století k nejčastějším malířským zakázkám.¹³⁰ Měly sloužit, mimo zachycení vzhledu portrétovaného, především k reprezentaci, potvrzení legitimnosti rodu a jeho vznešenosti.¹³¹ Autorství portrétů z 18. století zůstává ve většině případů neznámé, mnohdy je anonymní i sám portrétovaný. Pro nižší šlechtu často pracovali regionální umělci, kteří byli levnější, což se ovšem odráželo i na kvalitě děl.¹³² V rodových sbírkách bývaly jako výraz loajality k panovníkovi zastoupeny i podobizny králů a císařů, jejich manželek a rodinných příslušníků.¹³³ V případě obrazů z Hnojníku by to mohl být portrét *Dámy držící velký medailon* [HK 6], který je v místě uložení portrétu, v Muzeu

Těšínska v Českém Těšíně považován za portrét císařovny Eleonory, která drží podobiznu svého manžela, císaře Leopolda I.¹³⁴ Portrétovaná dáma je zde zobrazena v bohatě zdobených šatech se šperky a perlovým náhrdelníkem. V pozadí na levé straně je patrná červená plocha, na které je položen tyčovitý předmět, který by mohl představovat žezlo. Koruna, typická pro portréty panovníků zde však chybí.

Z jednotlivých portrétů byly sestavovány rodové galerie (galerie předků). Hlavním požadavkem pro jejich založení byla úplnost řady zobrazovaných.¹³⁵ Do dnešní doby se však mnoho rodových galerií dochovalo pouze ve fragmentárním stavu. Tyto galerie nevznikaly najednou, ale v delším časovém rozmezí. Byli zde zastoupeni nejvýznamnější jedinci z každé generace. Vznikaly i kopie jednotlivých obrazů, kterými portrétovaný obdarovával své přátele a známé.¹³⁶ Kopie se pořizovaly také při příležitosti sňatku, kdy si šlechtična s sebou do nového domova, jako reprezentaci svého rodu odnášela portréty některých předků.¹³⁷ Tímto způsobem se mezi portréty Beesů v Hnojníku dostala i podobizna zemského hejtmana, *Jiřího Rudolfa Wipplara, svobodného pána z Ušic* [HK 13], který byl dědem Anny Marie Josefy Wipplarové, jež se v roce 1772 provdala za Jiřího Besse.¹³⁸

Co se týče podoby těchto obrazů, portrétovaní jsou zde zachyceni schematicky, jako stojící polopostavy na neurčitém pozadí, s nezúčastněným výrazem v obličeji, strnulými gesty v několika málo obměnách a s celkově nevýraznou barevností, uplatňující především černou barvu a odstíny hnědé. Poměrně častým jevem u portrétů je zobrazení postavy bez rukou. Ne každý umělec dokázal ruce správně znázornit, tak se mnohdy stávalo, že portrétovaní měli ruce schovány za zády nebo je měli jinak zakryté, třeba pláštěm či jinými kusy oděvu, čímž se daly překrýt i jiné malířské nedostatky, např. disproportionálně provedená postava atd.¹³⁹ Typickým příkladem

takto řešené postavy bez rukou je portrét *Josefíny, svobodné paní Reisswitz z Kadeřína* [HK 7], která má levou ruku částečně schovanou v dolním okraji obrazu, pravá ruka je od konce rukávu zakrytá pláštěm a působí velmi nepřírodným dojmem.

Pro portréty této doby je obvyklá dílenská práce podle šablon¹⁴⁰, které si můžeme všimnout zejména na podobiznách *Maxmiliány Harasovské z Harasova* [HK 14] a *Anny Marie Josefy, svobodné paní Beesové z Chrostiny, rozené Wipplarové z Ušic* [HK 17], kdy byly u obou portrétovaných použity stejné modré hluboce dekoltované šaty s krajkou, krajkový krejzlík zdobený perlami, perlové náušnice i ozdoba účesu, ačkoliv se jednalo o příslušnice různých generací¹⁴¹.

Práce podle šablony je zřejmá také u dvou mužských portrétů v plenéru, kde jsou portrétovaní oděni do tmavého prošívaného kabátce, bílé košile a rukavic. Levou rukou přidržují hlavu loveckého psa - chrta. V pozadí je na pravé straně znázorněn strom s rodovým erbem v průřezu větve. První z obrazů, *Portrét muže se psem* [HK 12] je proveden kvalitněji, obličej i ruka jsou plasticky znázorněny, na hnědé rukavici i na kabátci je patrná snaha o zachycení struktury materiálu. Tento obraz byl zřejmě vzorem pro portrét již zmiňovaného *Jiřího Rudolfa, svobodného pána Wipplara z Ušic* [HK 13], který je až na plasticky pojatou ruku, (zde v bílé rukavici) znázorněn plošněji; také jednotlivé detaily nejsou zpracovány s takovou pečlivostí, jako tomu bylo u předchozího obrazu. Podle mého názoru byla ruka v rukavici, která je jediným plně plastickým prvkem obrazu, a působí dojmem, jakoby vystupovala z jeho plochy, pravděpodobně namalována jiným malířem než zbytek obrazu, možná autorem předchozího.

Obdobně k oběma obrazům, ale v zrcadlově obrácené kompozici, je namalován portrét *Jana Václava Seteckého*

[HK 9], tentokrát s šedým chrtem a s tmavě hnědými rukavicemi.

K rodovým portrétům bývaly často připojovány erby a nápisy, uvádějící jméno a postavení portrétovaného se seznamy hodností a zásluh; někdy byly nápisy doplněny i stručnou charakteristikou povahy portrétovaného a jeho skutků¹⁴².

Z Hnojnické rodové galerie je to především portrét zakladatele zámku, *Karla Václava, svobodného pána Beese z Chrostiny* [HK 20], zobrazeného na tmavém pozadí, na němž je v levém horním rohu namalován rodový erb Beesů s diagonálně položeným stříbrným lipovým pařezem se třemi kořeny a dvěma listy v červeném štítu. Na horním okraji štítu je korunovaný turnajský helm. Klenot je tvořen černým kohoutím ocasem se šestnácti pery. Příkrývadla jsou červeno-stříbrná.¹⁴³ Pod erbem je umístěn nápis: „CARL WEN. F. H. V. BEES KROSTIN Landes Cancler des Fürstenthum Teshen“ (Karel Václav, svobodný pán Bees z Chrostiny, kancléř knížectví těšínského). Dalším příkladem erbovního portréту je podobizna zemského hejtmána a prezidenta zemského práva knížectví těšínského, *Jiřího Bedřicha, svobodného pána Beese z Chrostiny* [HK 15] v jednoduchém tmavém kabátci a vestě s kloboukem pod paží. Na tmavém pozadí je stejně jako u předchozího portréту vlevo nahoře umístěn erb Beesů a nápis: „Georg F. H. V. Bees und Krostin. Gerbherr auf Nieder Lischna Lischbitz Gnojnik Rakowetz und Niebori.“ U ženských portrétů se pod erbem uvádělo pouze jméno, příslušnost k rodu a jméno za svobodna. Například u portréту manželky již zmíněného Karla Václava Beese, *Ludmily Karolíny, svobodné paní Beesové z Chrostiny, rozené Reiswitz z Kadeřína* [HK 19] je pod erbem krátký nápis: „Carolone Frey v. Beess geborne v. Reiswitz.“

Soubor rodových portrétů Beesů je v převážné většině zastoupen obrazy spíše dokumentárního charakteru, bez výraznějších odchylek od základního schématu pro zobrazování

(viz výše). Reprezentativnější pojetí šlechtického portrétu je zde zastoupeno dvěma dětskými podobiznami vytvořenými kolem roku 1786. Na portrétech bratrů Karla Josefa Kryštofa, svobodného pána Beese z Chrostiny [HK 1] a Jiřího Františka Josefa, svobodného pána z Chrostiny [HK 2], kteří jsou oba znázorněni ve slavnostní zlatě prošívané uniformě s hermelínem podšitým pláštěm, čapkou stejného charakteru a s kordem zavěšeným u pasu, je na první pohled patrná vyšší malířská kvalita, která tyto obrazy odlišuje od ostatních Hnojnických portrétů z 18. století.

U ostatních zde zastoupených podobizen z 18. století neznáme totožnost portrétovaného, navíc se ve všech případech jedná o anonymy.¹⁴⁴

Velmi kvalitním dílem z této doby je *Portrét lovce* [HK 25], který je zde znázorněn v ležérním postoji, pravou stranou se opírá o skalisko a levou rukou hrdě ukazuje na ulovenou zvěř (koroptev a srnce). Ve spodní části obrazu na něj oddaně hledí lovecký pes. Lovec je oděn do tmavě zeleného zlatě prošívaného oděvu, pod kterým je v rozhalence vidět bílá košile s fiží. V pravé ruce drží klobouk a ohnutou paží přidržuje pušku. Na skalisku je položen lesní roh. Obraz je detailně propracován, zvláště mistrně je provedena levá dlaň ukazující na úlovek.

Obrazem, který by se dal zařadit do 18. i 19. století, je *Portrét dámy s vázou* [HK 28], vytvořený mezi lety 1780 - 1820. Jedná se o portrét nebo kryptoportrét vyšší profesionální úrovně, zobrazující sedící ženu s květinovou čelenkou ve vlasech s rozevlátými šaty, která přidržuje na klíně položenou vázu. V případě, že se jedná o kryptoportrét, mohla by tématem být Hébé, číšnice Olympanů, která je obvykle zobrazována na pozadí oblohy s kovovým džbánkem na víno a miskou, někdy i s orlem, atributem Dia.¹⁴⁵

Obrazy z 19. století jsou zde zastoupeny především rozměrnými plátny, zachycujícími realisticky provedenou postavu v životní velikosti. Na rozdíl od zmíněných portrétů z 18. století je na většině obrazů uveden buď autor nebo jméno portrétovaného, řada těchto podobizen je i datována.

Portrétovaný byl většinou zobrazován stojící před naaranžovanou drapérií, v jeho blízkosti stával stolek se zátiším, v pozadí architektonické články interiéru někdy s průhledem do krajiny. Portrétovaný také mohl držet nějaký určující atribut nebo na něj mohl ukazovat.¹⁴⁶ Tomuto typu nejlépe odpovídá portrét *Josefa von Wachtlera* [HK 30] z počátku 19. století, který je zde zobrazen ve slavnostní prošívané uniformě přes kterou má volně přehozený kabát s kožešinovým lemem. V pravé ruce drží čapku s výraznou ozdobou a černým chocholem na přední straně. Levou ruku má volně položenou na šavli, která je zavěšena na jeho opasku. Z neutrálního světle hnědého pozadí vystupuje na levé straně sloup a v horních okrajích vystupují tmavé stíny, které jsou zřejmě následkem pozdějšího zásahu do obrazu.¹⁴⁷ Tvář i ruce portrétovaného jsou plasticky modelovány, oděv i šavle jsou precizně propracovány se zájmem o detail. Protějškovým obrazem je podobizna *Bernarda von Wachtlera* [HK 31] v tmavé uniformě s řády, který je zobrazen z levého profilu sedící v červeném křesle. Detaily oděvu, jako např. kožešinový lem kabátu, nejsou propracovány s takovou důsledností jako u předchozího obrazu a celkově je portrét proveden v nižší kvalitě.

Ženské portréty tu nejlépe reprezentují tři monumentální přes dva metry vysoké obrazy ze 40. let 19. století. Jsou to *Portrét dámy v bílo-modrých šatech* [HK 26], *Portrét dámy ve fialových šatech u zábradlí* a [HK 39] a *Portrét sedící dámy v tmavých šatech* [HK 40]. Všechny tři portrétované postavy jsou zobrazeny v životní velikosti v oděvu odpovídajícím

jejich společenskému postavení. První dva portréty znázorňují ženu stojící v oficiální póze na pozadí terasy nebo balkonu s drapérií zavěšenou v rohu. Třetí portrét už působí méně aranžovaným uvolněnějším dojmem. Portrétovaná je zde zobrazena na pozadí interiéru pohodlně usazena v křesle s mírně vysunutou nohou spočívající na růžovém polštářku.

Uvedené obrazy jsem vybrala jako ukázkou portrétní tvorby 18. a 19. století zatoupené ve sbírkách hnojnického zámku. Mimo tato zmíněná díla zde patří ještě několik dalších portrétů, které jsou zahrnuty v katalogu.

6. Závěr:

Obrazové sbírky ze zámku Hnojník byly po 2. světové válce rozděleny do několika částí. V roce 1947 byly spolu s vytríděným mobiliářem převezeny na hrad Šternberk na Moravě, odkud bylo v roce 1951 posláno 24 obrazů do muzea v Českém Těšíně, kde se tyto obrazy nachází dodnes. Roku 1953 vznikla tzv. „černá kniha“ obsahující soupis mobiliáře, ve kterém je uveden počet jednotlivých obrazů s jejich popisy. V knize jsou dále uvedeny informace o vyřazených nebo prodaných dílech, z nichž se podařilo najít dva obrazy. První, menší portrét dámy z poloviny 18. století byl převezen na zámek Bruntal, druhý, rozměrný přes dva a půl metru vysoký obraz, znázorňující alegorii Spravedlnosti byl věnován Vlastivědnému muzeu v Olomouci. Ostatní vyřazené obrazy se kvůli neúplným informacím nepodařilo dohledat. Počet obrazů, zmíněných v „černé knize“ přibližně odpovídá současnému stavu. Několik těchto obrazů bylo v letech 2000–2010 zapůjčeno na hrad Bouzov, dalších několik obrazů je v současné době zapůjčeno v Karvině. Většina obrazů, evidovaných na hradě Šternberk se stala součástí hradní expozice, obrazy ve špatném stavu jsou umístěny v hradním depozitáři.

Obrazové sbírky tvoří díla z časového rozmezí od 17. do 19. století. Převážnou část těchto obrazů tvoří portréty, mezi nimiž se dochovala část rodové galerie majitelů zámku, svobodných pánů Beesů z Chrostiny z 18. století. Ostatní portréty se až na několik výjimek nepodařilo určit. Dále jsou mezi obrazy zastoupeny krajiny, náboženské výjevy, alegorické scény, jedna žánrová scéna a zátiší.

Práce se zabývá sbírkami jako celkem, upozorňuje na poválečné osudy těchto sbírek a snaží se vytvořit co nejkompletnější seznam dohledatelných děl. Poslední kapitola

byla rozšířena o část obsahující doplňující informace k portrétům, které tvoří 2/3 z celkového množství obrazů. Na konci práce je zařazen katalog jednotlivých děl, zahrnující celkem 65 obrazů.

7. Summary:

The collections of paintings from the Hnojník mansion had been split up and divided into several parts. In 1947 the collections were transported to the Šternberk castle together with the sorted movables. Twenty - four pictures from the Šternberk castle were sent to Český Těšín in 1951. It has been hosting them up to now. In 1953 so called black book was written. It contained the inventory of movables in which the number of separate pictures and their descriptions were mentioned. The book provides the information about the withdrawn or sold works. Two pieces of them were discovered. The first picture is smaller in its size. It is a portrait of a lady from the 18 th century. It was transported to the Bruntál castle. The other one, bigger in its size, 2.5 m high, represents the allegory of Justice and was devoted to the Regional museum in Olomouc. The other withdrawn pictures have not been searched out because of the incompleteness of information. The total number of pictures mentioned in the black book fits the present state. Some of the pictures had been landed to the Bouzov castle in 2000 - 2010, some of the pictures have been in Karviná at present. Most of the pictures registered in the Šternberk castle have been a part of the castle exhibit. The pictures of a bad condition have been placed in a castle depository.

The picture collections make up the works from the 17 th to the 19 th centuries. The greater part of them makes up the portraits of the family gallery depicting the proprietors of the mansion - free noblemen the Beeses of Chrastina. The pictures date back to the 18th century. The other portraits have not been specified with minor exceptions. Landscapes, religious scenes, allegorical scenes, a genre scene and a still life can be found among the other pictures.

The thesis deals with the collection as a whole. It pays attention to the postwar fortunes of these collections and tries to create a complete list of the searched works. The last chapter has been enlarged on the part which contains the addition information about the portraits. They create two thirds of the total number of pictures. There is a catalogue of 65 pictures at the end of the thesis.

8. Poznámky:

1. Dekretem č. 12/1945 Sb. ze dne 21. června 1945 byl konfiskován veškerý zemědělský majetek Němců, Maďarů a zrádců českého a slovenského národa. Zemědělským majetkem se zde rozumí, podle 4 tohoto dekretu, veškerá zemědělská a lesní půda s veškerými budovami a zařízením, živý i mrtvý inventář a veškerá práva spojená s držbou zkonfiskovaného majetku nebo jeho části.
2. Tzv. „černá kniha“ z roku 1953 obsahuje soupis kmenového mobiliáře hradu Šternberk, zároveň jsou v ní zahrnuty i soupisy svozového mobiliáře ze znepřístupněných zámeckých objektů.
3. Databáze CastIS slouží k evidenci a správě mobiliárních fondů památkových objektů, sbírek, muzeí, galerií, depozitářů a církevních objektů. Vznikl na základě metodiky NPÚ, s ohledem na provozní požadavky správců majetku přímo na objektech.
4. Podle inventury z roku 2000.
5. Kristina Uhlíková, *Národní kulturní komise 1947–1951*, Praha 2004.
6. Eva Klimešová, *Dětský portrét XVIII.–XX. století*, (kat. výst.), Opava 1977 – Jiřina Pavlíková, *Baroko na Těšínsku*, (kat. výst.), Havířov – Český Těšín 2005.
7. Marie Schenková – Jaroslav Olšovský, *Barokní malířství a sochařství ve východní části českého Slezska*, Opava 2004.
8. Marie Mžýková, *Obrazy alegorických průvodů ze sbírek hradu Šternberka na Moravě*, *HISTORIA ARTIUM, Acta Universitatis Palackianae Olomucensis, Fakultas Philosophica Aesthetica, Univerzita Palackého v Olomouci*, Olomouc 1998, s. 101–123.
9. Podle původního označení, které sloužilo k odlišení předmětů z Hnojníku od ostatního svozového mobiliáře.
10. Stav ke 31. 5. 2010, převzato z oficiálních stránek obce Hnojník, www.hnojnik.cz, vyhledáno 24. 5. 2011.
11. Jiří Tichánek – J. P. Štěpánek, *Šlechtická sídla na Frýdecko-Místecku*, Frýdek-Místek, 2005, s. 113.
12. Bohuslav Havránek, *Slovník spisovného jazyka českého*, sv. 2, H–L, Praha 1989, s. 186.
13. Bedřich Téma, *Cesta k pramenům historie naší obce, Těšínsko*, prosinec 1989, s. 2.
14. Vincenc Prasek, *Studie o jménech místních*, *Časopis Matice moravské*, 1905, s. 234.
15. Bedřich Téma, *Jak vzniklo jméno Hnojník*, *Těšínsko*, č. 2–3, 1968, s. 1–2.
16. Např. Tichánek (pozn. 11), s. 113.
17. Ibidem.

18. Soupis se skládá z 5 rejstříků, zmínka o Hnojníku se nachází v části *Registrum Wyasdense*. Kompletní edice tohoto pramene viz H. Markgraf-J. W. Schulte, *Liber foundationis episcopatus Wratislawiensis, Kodex diplomaticus Silesiae*, sv. XIV, Vratislav 1889.
19. Jaroslav Bakala, Ze starších dějin Hnojníka, in: *Studie o Těšínsku*, č. 13, 1987, s. 115.
20. Lucie Augustinková - Antonín Grůza, *Zámek v Hnojníku. Stavebně-historický průzkum*, Ostrava 2000, s. 25.
21. Tichánek (pozn. 11), s. 113.
22. Ves byla založena na tehdejší staré trase cesty z Moravy přes Těšín do Polska. Augustinková - Grůza (pozn. 20), s. 24-25.
23. Zde není literatura jednotná. Podrobněji viz Augustinková - Grůza (pozn. 20), s. 26.
24. Ibidem.
25. Ibidem.
26. Mohlo to být už v roce 1663, jak předpokládá Antonín Grůza, první spolehlivý doklad pochází však až z roku 1692. Augustinková - Grůza (pozn. 20), s. 33.
27. Tichánek (pozn. 11), s. 113.
28. V roce 1945 náležely k lesnímu statku Hnojník i Horní Třanovice. Půdu o celkové výměře 140 ha převzala zčásti Správa státních lesů Střítež u Českého Těšína, zčásti obce Hnojník a Horní Třanovice. Josef Gebauer, Hnojník a Beesové, *Vlastivědné listy*, 18, 1992 č. 1, 19-21.
29. Leoš Mlčák, *Státní seznam nemovitých kulturních památek okresu Frýdek-Místek*, Ostrava 1980, s. 59.
30. Sochy z parku odstranil ostravský sochař Martin Kuchař, který měl v úmyslu tyto sochy restaurovat a zhotovit jejich kopie, které by byly osazeny v zámeckém parku. In: <http://www.beatris.cz/pdf/periodika/Hnojnik-01-2003.pdf>, vyhledáno 4. 5. 2011.
31. Stromy byly vykáceny v roce 2009 společností Aaron House. s. r. o., která tehdy zámek vlastnila.
32. Přibližný vzhled parku před zestátněním v roce 1945 a pozdější devastací parku v současné době.
33. Např. Mlčák (pozn. 29), s. 59-60. - Augustinková - Grůza (pozn. 20), s. 67.
34. Augustinková - Grůza (pozn. 20), s. 67.
35. Ibidem.
36. Tichánek (pozn. 11), s. 113.
37. Augustinková - Grůza (pozn. 20), s. 67.
38. Zde se nachází 10 náhrobků členů rodu. Tichánek (pozn. 11), s. 122.

39. Popis architektury zámku vychází z: Augustinková - Grůza (pozn. 20), s. 67-78 - Tichánek (pozn. 11), s. 117-119. - Marek Weissbrod, *Zanikající zámky Moravskoslezského kraje*, Frýdek-Místek 2005, s. 2-3.
40. Literatura většinou uvádí pouze rok 1736, což je ale rok zakoupení panství, ne stavby zámku. Je pravděpodobné, že zámek byl vystaven ne hned v roce 1736, ale v uvedeném časovém rozmezí. V závěti Karla Václava Beese z roku 1751 je už zámek zmíněn. Augustinková - Grůza (pozn. 20), s. 37.
41. Marek Weissbrod (pozn. 39), s. 2.
42. Ibidem.
43. Augustinková - Grůza (pozn.20), s. 62.
44. Ibidem, s. 83.
45. Ibidem, s. 65.
46. Marek Weissbrod (pozn. 39), s. 3.
47. Ibidem.
48. Ibidem.
49. Augustinková - Grůza (pozn. 20), s. 47.
50. Alexandra Rebrová, T. G. Masaryk před 60 lety na Těšínsku, *Těšínsko*, č. 4, 1990, s. 10.
51. Peterek, Tomáš, Beessové z Chrostiny a jejich rodové sídlo ve 20. století, *Těšínsko* č. 3, 2001, s. 26.
52. Dokumentace NKK, uloženo v SÚA, Praha, fond SPS-D, karton 135.
53. Augustinková - Grůza (pozn. 20), s. 49.
54. Ibidem, s. 84.
55. Ústřední seznam kulturních památek ČR. In: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/pamatkovy-fond/ustredni-seznam-kulturnich-pamatek-cr-775/>, vyhledáno 4. 5. 2011.
56. Tichánek (pozn. 11), s. 121.
57. Marek Weissbrod (pozn. 39), s. 3.
58. Podrobněji viz <http://www.hrady.cz/index.php?OID=2274>.
59. Jan P. Štěpánek, Stavební vývoj zámku Hnojník. In: http://www.hrady.cz/wnd/show_text.php?tid=3021, vyhledáno 5. 4. 2011.
60. Augustinková - Grůza (pozn. 20).
61. Marek Cholewa, Zámek je prodán, jeho oprava potvrzuje řadu let. In: http://fm.denik.cz/zpravy_region/zamek-je-prodan-jeho-obnova-potrva-radu-let.html, vyhledáno 1. 6. 2011.
62. Kobova garáž, režie Jindřich Procházka.
63. Zámek Hnojník má nového majitele. In: <http://www.uzsvm.cz/story.php?id=2069&title=Z%C3%A1mek+Hnoj%C3%ADk+m%C3%A1+nov%C3%A9ho+majitele&ids=3>, vyhledáno 4. 5. 2011.
64. Vybralo se asi jenom 3000Kč. Marek Cholewa, Podnikatel Debrunnen už prodal vše, kromě zámku v Hnojníku. In:

- http://fm.denik.cz/zpravy_region/chatrajici_zamek_hnojnik20080304.html, vyhledáno 4. 5. 2011.
65. Zámek v Hnojníku má nového majitele, budou v něm asi byty. In: <http://www.uzsvm.cz/story.php?ide=2072&search=objekt>, vyhledáno 4. 5. 2011.
66. Ibidem.
67. Marek Cholewa, Kácení v parku skončilo pokutou 80 tisíc korun. In: http://fm.denik.cz/zpravy_region/kaceni-v-parku-skoncilo-pokutou--tisic-korun.html, vyhledáno 4. 5. 2011.
68. Marek Cholewa, Rok poté: Kácení v parku musí řešit ministerstvo. In: http://fm.denik.cz/zpravy_region/rok-pote-kaceni-v-parku-musi-resit-ministerstvo.html, vyhledáno 4. 5. 2011.
69. Marek Cholewa, Zámek je prodán, jeho oprava potrvá řadu let. In: http://fm.denik.cz/zpravy_region/zamek-je-prodan-jeho-obnova-potrva-radu-let.html, vyhledáno 4. 5. 2011.
70. Ibidem.
71. Marek Cholewa, Potysz: Majitelé zámku dluží statisíce a vytratili se. In: http://fm.denik.cz/zpravy_region/potysz-majitele-zamku-dluzi-statisice-a-vytratili-.html, vyhledáno 4. 5. 2011.
72. Kristina Uhlíková (pozn. 5), s. 32.
73. Tyto správce jmenoval zemský národní výbor, naplní práce však odpovídali Národnímu pozemkovému fondu. Kristina Uhlíková Ibidem.
74. Ibidem, s. 24.
75. Ibidem, s. 35.
76. V této agendě jsou většinou uloženy poválečné soupisy odváženého mobiliáře, reverzy, zápůjční listy apod. Jde o nejkomplexnější konkrétní přehledy.
77. *Spis č. 3580/47, Seznam mobiliáře zámku Hnojník, odvezeného na hrad Šternberk, SÚA, Praha, fond SPS-D, karton 135.*
78. Tyto popisy si jsou hodně podobné, nelze tedy vyloučit, že se jedná o jedny a tytéž bedny.
79. *Spis č. 3580/47 (pozn. 77).*
80. Počet předmětů před vytrížením neznáme, ale je docela možné, že původní počet předmětů mohl být mnohem vyšší než je číslo 1126.
81. *Spis č. 3580/47 (pozn. 77), list 3.*
82. Inv. č. 1069 je uvedeno u 4 položek. Ibidem, list 3.
83. Podle mých výpočtů by se mělo jednat o 54 předmětů bez inventárního čísla.

84. Není zde uveden přesný počet převozů, ve správě se uvádí první převoz k 6. 6. 1947, poslední jednotky inventáře byly převezeny 21. 6. 1947. *Spis č. 806/47 o odvozu mobiliáře na hrad Šternberk*, SÚA, Praha, fond SPS-D, karton 135.
85. *Exhibit spisu č. 806/47 o odvozu mobiliáře na hrad Šternberk*, SÚA, Praha, fond SPS-D, karton 135.
86. Ibidem.
87. Ibidem.
88. *Spis č. 937/49 o kontrole převezeného inventáře*, SÚA, Praha, fond SPS-D, karton 135.
89. Podle odpovědi velitelství SNB v Hnojníku měla být knihovna z Polského Těšína odeslána do pražské univerzitní knihovny, o knihovně ze zámku Hnojník nebylo nic známo. *Spis č. 3677/1950*, SÚA, Praha, fond SPS-D, karton 135.
90. Eliminační seznam měl formu předávacího protokolu a obsahoval inventární číslo, popis předmětu a jeho odhadní cenu. Kristina Uhlíková (pozn. 5), s. 38.
91. *Spis č. 626/54*, SÚA, Praha, fond SPS-D, karton 135.
92. Konkrétně se jedná o 23 portrétů a 1 dřevěnou plastiku Madony ve vyřezávaném rámu. *Dohoda č. 1314/62*, SÚA, Praha, fond SPS-D, karton 135.
93. *Černá kniha* (pozn. 2).
94. Na hradě Šternberk byl uložen mobiliář z těchto zámeckých objektů: Bartošovice, Bílá Voda, Hnojník, Hoštálkovy, Hustopeče nad Bečvou, Chudobín, Jezdkovice, Jindřichov, Lipník nad Bečvou, Náměšť na Hané, Pavlov u Přerova, Podštát, Přílepy, Rájec, Spálov a Velké Losiny. Ibidem.
95. Například *Portrét šlechtičny*, kat. č. HK 23, který byl převezen na zámek Bruntál. Podrobněji viz kapitola 5.
96. Prodejem uměleckých děl do zahraničí se zabývalo nakladatelství Artia.
97. Podle seznamu předmětů, evidovaných v NPÚ v Olomouci, který spravuje mobiliární fondy hradu Šternberk. Databáze CastIS, *seznam mobiliárních jednotek ze zámku Hnojník*, NPÚ Olomouc.
98. *Spis č. 3580/47* (pozn. 77), list 1.
99. Zde je potřeba uvést, že tento počet je pouze orientační. Vzhledem k tomu, že u některých položek se nedá přesně určit, o jakou výtvarnou techniku se jedná, se uvedená čísla mohou od skutečnosti mírně lišit.
100. Protože se zabývám výhradně olejomalbami, původní počet ostatních obrazů jsem neprostudovávala.
101. Muzeum Těšínska v Českém Těšíně.

102. Zde měli uvedeno pouze to, že byl obraz přivezen ze Šternberka, o tom, že pochází z Hnojníku nikdo nevěděl.
103. Obraz se nachází v přízemní chodbě archivu.
104. V poznámkách o pohybu jsou uvedeny většinou pouze číselné kódy, ze kterých se nedá nic bližšího vyčíst.
105. U těchto dvou obrazů se zřejmě jednalo o pendanty. Oba obrazy byly (podle číselných kódů) převezeny na stejné místo. Černá kniha (pozn. 2).
106. U těchto dvou obrazů si můžeme udělat přesnější představu o jejich vzhledu díky tomu, že se jednalo o pendanty k *Portrétu dívky s růží ve vlasech a mušelínovým závojem*, uvedeného v katalogu pod číslem HK 38.
107. Údaje k vyjmenovaným obrazům byly převzaty z černé knihy (pozn. 2).
108. Podle poslední inventury v roce 2000.
109. Např. obraz kat. č. HK 38.
110. Např. obrazy kat. č. HK 55 a 56.
111. Beesové z Chrostiny byly starým Slezským rodem, doloženým od poloviny 14. století. V roce 1736 koupil Karel Václav Bees panství Hojník, kde nechal vystavět zámek. Členové rodu zastávali důležité funkce v Těšínské komoře, například již zmíněný Karel Václav Bees (zemřel 1751 nebo 1754) byl kancléřem knížectví těšínského. Dalším významným členem rodu byl Jiří Bedřich Bees (1750–1819), který zastával funkci zemského hejtmána a prezidenta zemského práva knížectví těšínského. Podrobnější informace jsou uvedeny u jednotlivých portrétů.
112. Jedná se o vyobrazení italské krajiny, konkrétně o pohled na jezero Lago Maggiore se třemi Boromejskými ostrovy Isola Bella, Isola Madre a Isola Pescatori.
113. Inv. č. ST 00712–778.
114. Inv. č. ST 00719.
115. Inv. č. ST 00731.
116. Inv. č. ST 00766.
117. Inv. č. ST 00780–785, ST 00870–871.
118. Inv. č. ST 00870
119. Inv. č. ST 00871
120. Inv. č. ST 00780
121. Inv. č. HK 108
122. Inv. č. HK 110
123. Černá kniha (pozn. 2).
124. Ibidem.
125. Inv. č. HK 77.
126. Černá kniha (pozn. 2).
127. Databáze CastIS (pozn. 97).

128. Portrét *Muže v klobouku a zlatém plášti*, kat. č. HK 33.
129. Obraz má klasicistní rysy.
130. Schenková – Olšovský (pozn. 7), s. 18.
131. Ivan Blattný et al., *Valdštejnská obrazárna*, (kat. výst.), Cheb 1999, s. 19.
132. Ibidem.
133. Ibidem.
134. O totožnosti portrétované však vznikají určité pochybnosti vzhledem k tomu, že Eleonora měla vlasy blondaté a nosila i jiný účes. Spíše by se mohlo jednat o druhou manželku Leopolda I., Klaudii Felicitas. Ovšem k bližšímu určení portrétované je nutné prozkoumat podobiznu, kterou drží v ruce, zda se opravdu jedná o císaře Leopolda I.
135. Ivan Blattný (pozn. 131), s. 19.
136. Ibidem, s. 20.
137. Ibidem, s. 20.
138. Podle sdělení PhDr. Pavlíkové z Muzea Těšínska.
139. To by mohl být případ portrétu *Gabriely Celesty* z Muzea Těšínska v Českém Těšíně, která je zahalena do neforemné krajkové pláštěnky, přes kterou prosvítá červená barva šatů. Viz *Portrét Marie Celesty*, Muzeum Těšínska v Českém Těšíně, uloženo v depozitáři v Horní Suché, inv. č. H 1634.
140. Ivan Blattný (pozn. 131), s. 19.
141. Podle sdělení PhDr. Pavlíkové se jednalo o tetu a neteř.
142. Ivan Blattný (pozn. 131), s. 22.
143. Müller, Karel, *Erbovní galerie těšínské šlechty*, Český Těšín, 2008, s. 64.
144. Viz příložený katalog.
145. Viz např. Jean-Marc Nattier, *Vévodkyně Chaulnes jako Hébé*, 1744, Paříž.
146. Ivan Blattný (pozn. 131), s. 22.
147. Veronika Balcarová, *Návrh na restaurování obrazu*, 2000, dokumentace NPÚ v Olomouci.

9. Použitá literatura a prameny:

9. 1. Prameny:

Lucie Augustinková - Antonín Grůza, *Zámek v Hnojníku. Stavebně-historický průzkum*, Ostrava 2000.

Spis č. 3580/47, Seznam mobiliáře zámku Hnojník, odvezeného na hrad Šternberk, SÚA, Praha, fond SPS-D, karton 135.

Spis č. 806/47 o odvozu mobiliáře na hrad Šternberk, SÚA, Praha, fond SPS-D, karton 135.

Exhibit spisu č. 806/47 o odvozu mobiliáře na hrad Šternberk, SÚA, Praha, fond SPS-D, karton 135.

Spis č. 937/49 o kontrole převezeného inventáře, SÚA, Praha, fond SPS-D, karton 135.

Spis č. 3677/1950, SÚA, Praha, fond SPS-D, karton 135.

Spis č. 626/54, SÚA, Praha, fond SPS-D, karton 135.

Dohoda č. 1314/62, SÚA, Praha, fond SPS-D, karton 135.

Dekret č. 6030/51 o svěření 24 obrazů Muzeu v Českém Těšíně, SÚA, Praha, fond SPS-D, karton 135.

Černá kniha Šternberk, kmenový mobiliář, svozový mobiliář a dodatky, NPÚ Olomouc 1953.

Evidenční karty Muzea Těšínska v Českém Těšíně, 1969, inv. č. H 11738-11743, H 11745-11747, H 11750-11762, H 13319, H 13320.

Seznam mobiliárních jednotek ze zámku Hnojník, databáze CastIS, NPÚ Olomouc.

Raimund Ondráček, *Restaurátorská zpráva R-1095*, NPÚ Olomouc, 2005.

Blanka Valchářová, *Restaurátorské zprávy R-1096, R-1097, R-1098*, NPÚ Olomouc, 2005.

Veronika Balcarová, *Návrh na restaurování obrazů inv. č. HK 463, HK 465, ST 00684a*, dokumentace NPÚ Olomouc, 2000, (bez č.).

Petr Weiss, *Specializované muzejní expozice na zámku Jemniště*, diplomová práce, Filosofická fakulta Masarykovy univerzity, Ústav archeologie a muzeologie, Brno 2006.

9. 2. Literatura:

Luboš Antonín, *Knihovny na zámku Šternberk, Zprávy vlastivědného muzea v Olomouci*, 1998, s. 19-26.

Jaroslav Bakala, *Ze starších dějin Hnojníka*, in: *Studie o Těšínsku*, č. 13, 1987, s. 115.

J. Benatzký, *Zámek v Hnojníku, Těšínsko* č. 3, 1972.

Ivan Blatný (ed.), *Valdštejnská obrazárna*, (kat. výst.), Cheb 1999.

Eliška Fučíková (ed.), *Rudolf II. a Praha : Císařský dvůr a rezidenční město jako kulturní a duchovní centrum Střední Evropy*, Praha 1997.

Josef Gebauer, *Hojník a Beesové, Těšínsko*, č. 1, 1992.

Alena Halamčíková, *Chráněné historické parky a zahrady Severomoravského kraje*, Ostrava 1988.

Bedřich Havlíček, *Zámek v Hnojníku, Těšínsko* 1990, zadní strana.

Bohuslav Havránek, *Slovník spisovného jazyka českého*, sv. 2, H-L, Praha 1989.

Ladislav Hosák, *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848-1960*, úvodní svazek, Ostrava 1967.

Eva Klimešová, *Dětský portrét XVIII.-XX. století*, (kat. výst.), Opava 1977.

Irena Korbelářová, *Těšínsko - země Koruny české*, Český Těšín 2008.

Adalbert Ritter Král von Dobrá Voda, *Der Adel Böhmens, Mährens und Schlesiens*, I. Taussig, Praga 1904.

Ivo Krskek, *Umění baroka na Moravě a ve Slezsku*, Praha 1996.

Jiří Kuthan – Ivan Muchka, *Aristokratická sídla v období klasicismu*, Praha 1999.

Ludmila Kybalová, *Dějiny odívání. Barok a rokoko*, Praha 1997.

Zdeněk Láznička, *Typy venkovského osídlení v Československu*, Brno 1956.

Václav Lhota, *Znárodnění v Československu: 1945–1948*, Praha 1987.

Lustig Rudolf, *Schematismus velkostatků v zemi Moravskoslezské*, Praha 1935.

Mariusz Makowski, *Šlechtická sídla na Těšínském Slezsku*, Český Těšín 2005.

Petr Mašek, *Modrá krev: Minulost a přítomnost 445 šlechtických rodů v českých zemích*, Praha 2003.

Petr Mašek, *Šlechtické rody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od Bílé hory do současnosti*, díl I. A–M, Praha 2008.

Leoš Mlčák, *Státní seznam nemovitých kulturních památek okresu Frýdek-Místek*, Ostrava 1980.

Ivan Muchka, *Bílá místa péče o hrady a zámky po roce 1945*, in: *Bulletin: Státní ústav památkové péče a ochrany přírody v Praze*, Praha 1992, s. 139–140.

Karel Müller, *Erbovní galerie těšínské šlechty*, Český Těšín 2008.

F. Musil, *Hrady a zámky na Moravě A–Z na cesty*, Praha 1987.

Marie Mžýková, *Obrazy alegorických průvodů ze sbírek hradu Šternberka na Moravě*, *HISTORIA ARTIUM, Acta Universitatis Palackianae Olomucensis, Fakultas Philosophica Aesthetica, Univerzita Palackého v Olomouci*, Olomouc 1998, s. 101–123.

Jiřina Pavlíková, *Baroko na Těšínsku*, (kat. výst.), Havířov – Český Těšín 2005.

Tomáš Peterek, *Beessové z Chrostiny a jejich rodové sídlo ve 20. století*, *Těšínsko č. 3*, 2001, s. 24–26.

Josef Pilnáček, *Rody Starého Slezska*, Brno 2010.

Josef Pilnáček, *Staromoravští rodové*, Brno 2011.

Miroslav Plaček, *Hrady a zámky na Moravě a ve Slezsku*, Praha 1996.

Vincenc Prasek, Studie o jménech místních, in: *Časopis Matice moravské*, 1905, s. 234.

Alexandra Rebrová, T. G. Masaryk před 60 lety na Těšínsku, *Těšínsko*, č. 4, 1990, s. 10.

Bohumil Samek, *Umělecké památky Moravy a Slezska*, I. svazek A/I, Praha 1994.

Marie Schenková - Jaroslav Olšovský, *Barokní malířství a sochařství ve východní části českého Slezska*, Opava 2004.

Anton Schimon, *Der Adel von Böhmen, Mähren und Schlesien*, Böhmisch Leipa 1859.

Tomáš Staněk, *Odsun Němců z Československa 1945-1947*, Praha 1991.

Jiří Stibor, Šlechtické rody knížectví Těšínského, *Těšínsko*, č. 1, 1992, s. 25-27.

Bedřich Téma, Cesta k pramenům historie naší obce, *Těšínsko*, prosinec 1989, s. 2.

Bedřich Téma, Jak vzniklo jméno Hnojník, *Těšínsko*, č. 2-3, 1968, s. 1-2.

Jiří Tichánek - J. P. Štěpánek, *Šlechtická sídla na Frýdecko-Místecku*, Frýdek-Místek, 2005.

Milan Togner, *Malířství 17. století na Moravě*, Olomouc 2010.

Milan Togner, *Barokní malířství v Olomouci*, Olomouc 2008.

Kristina Uhlíková, *Národní kulturní komise 1947-1951*, Praha 2004.

Marek Weissbrod, *Zanikající zámky Moravskoslezského kraje*, Frýdek-Místek 2005.

9. 3. Internetové zdroje:

Informace k obci Hnojník. In:
www.hnojnik.cz, vyhledáno 24. 5. 2011.

Doplňující informace k zámku. In:
<http://www.hrady.cz/index.php?OID=2274>, vyhledáno 4. 5. 2011.
<http://www.hrady.cz/wnd/show/text.php?tid=3021>, vyhledáno 5.

Informace o zmizení soch ze zámeckého parku. In:
<http://www.beatris.cz/pdf/periodika/Hnojnik-01-2003.pdf>,
vyhledáno 4. 5. 2011.

Ústřední seznam kulturních památek ČR. In:
<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/pamatkovy-fond/ustredni-seznam-kulturnich-pamatek-cr-775/>, vyhledáno 4. 5. 2011.

Články, týkající se novodobé historie zámku:
Marek Cholewa, Zámek je prodán, jeho oprava potrvá řadu let.
In: http://fm.denik.cz/zpravy_region/zamek-je-prodan-jeho-obnova-potrva-radu-let.html, vyhledáno 1. 6. 2011.

Zámek Hnojník má nového majitele. In:
<http://www.uzsvm.cz/story.php?id=2069&title=Z%C3%A1mek+Hnoj%C3%ADk+m%C3%A1+nov%C3%A9ho+majitele&ids=3>, vyhledáno 4. 5. 2011.

148.

Marek Cholewa, Podnikatel Debrunnen už prodal vše, kromě zámku v Hnojníku. In:
http://fm.denik.cz/zpravy_region/chatrajici_zamek_hnojnik20080304.html, vyhledáno 4. 5. 2011.

Zámek v Hnojníku má nového majitele, budou v něm asi byty.
In: <http://www.uzsvm.cz/story.php?id=2072&search=objekt>,
vyhledáno 4. 5. 2011.

Marek Cholewa, Kácení v parku skončilo pokutou 80 tisíc korun. In: http://fm.denik.cz/zpravy_region/kaceni-v-parku-skoncilo-pokutou--tisic-korun.html, vyhledáno 4. 5. 2011.

Marek Cholewa, Rok poté: Kácení v parku musí řešit ministerstvo. In: http://fm.denik.cz/zpravy_region/rok-pote-kaceni-v-parku-musi-resit-ministerstvo.html, vyhledáno 4. 5. 2011.

Marek Cholewa, Zámek je prodán, jeho oprava potrvá řadu let.
In: http://fm.denik.cz/zpravy_region/zamek-je-prodan-jeho-obnova-potrva-radu-let.html, vyhledáno 4. 5. 2011.

Marek Cholewa, Potysz: Majitelé zámku dluží statisíce a vytratili se. In: http://fm.denik.cz/zpravy_region/potysz-majitele-zamku-dluzi-statisice-a-vytratili-.html, vyhledáno 4. 5. 2011.

Seznam příloh:

- 1/ *Zámek Hnojník, pohled z parku, 1. polovina 20. stol.*
Převzato z: Makowski, Mariusz, *Šlechtická sídla na Těšínském Slezsku*, 2004, s. 82.
- 2/ *Hnojník, zámecký park, pohled od jižního průčelí, 1. polovina 20. stol.* Převzato z: Makowski, Mariusz, *Šlechtická sídla na Těšínském Slezsku*, 2004, s. 82.
- 3/ *Obelisk.* Převzato z: Augustinková, Lucie - Grůza, Antonín, *Zámek v Hnojníku, stavebně-historický průzkum*, 2000, obrazová příloha 62b.
- 4/ *Dekorativní váza.* Převzato z: Augustinková, Lucie - Grůza, Antonín, *Zámek v Hnojníku, stavebně-historický průzkum*, 2000, obrazová příloha 62c.
- 5/ *Socha spícího putta.* Převzato z: Mlčák, Leoš, *Státní seznam nemovitých kulturních památek okresu Frýdek-Místek*, 1980, s. 173.
- 6/ *Socha stojícího putta.* Převzato z: Augustinková, Lucie - Grůza, Antonín, *Zámek v Hnojníku, stavebně-historický průzkum*, 2000, obrazová příloha 62e.
- 7/ *Socha Panny Marie Bolestné.* Převzato Z: Tichánek a kol., *Šlechtická sídla na Frýdecko-Místecku*, 2005, s. 121.
- 8/ *Socha sv. Floriána.* Převzato Z: Tichánek a kol., *Šlechtická sídla na Frýdecko-Místecku*, 2005, s. 121.
- 9/ *Socha sv. Jana Nepomuckého.* Převzato z:
<http://www.jedemetaky.cz/foto/88-JNepomuk2.jpg>, vyhledáno 4. 5. 2011.
- 10/ *Zámek Hnojník, jižní průčelí.* Převzato z:
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Hnojnik.jpg>, vyhledáno 4. 5. 2011.
- 11/ *Zámek Hnojník, severní průčelí.* Převzato z:
<http://www.hrady.cz/?OID=2279&PARAM=2>, vyhledáno 4. 5. 2011.
- 12/ *Zámek Hnojník, západní průčelí.* Foto autorka
- 13/ *Zámek Hnojník, východní průčelí.* Převzato z:
<http://www.hrady.cz/?OID=2279&PARAM=2>, vyhledáno 4. 5. 2011.

14/ *Zámek hnojník, půdorys přízemí*. Převzato z: Tichánek a kol., *Šlechtická sídla na Frýdecko-Místecku*, 2005, s. 113.

15/ *Nejstarší fotografie zámku Hnojník, před rokem 1897*. Převzato z: Tichánek a kol., *Šlechtická sídla na Frýdecko-Místecku*, 2005, s. 113.

16/ *Zámek v Hnojníku před Kametzovou přestavbou, před rokem 1899*. Převzato z: Makowski, Tadeusz, *Šlechtická sídla na Těšínském Slezsku*, 2004, s. 79.

17/ *Zámek Hnojník, plán fasády před Kametzovou přestavbou, s bosáží v 1. patře, 1897*. Převzato z: Tichánek a kol., *Šlechtická sídla na Frýdecko-Místecku*, 2005, s. 115.

18/ *Spis č. 3580/47, Seznam mobiliáře zámku Hnojník, odvezeného na hrad Šternberk, list 1 - obrazy, SÚA, Praha, fond SPS-D, karton 135*.

19/ *Spis č. 806/47 o odvozu mobiliáře na hrad Šternberk, SÚA, Praha, fond SPS-D, karton 135*.

20a/ *Exhibit spisu č. 806/47 o odvozu mobiliáře na hrad Šternberk, SÚA, Praha, fond SPS-D, karton 135*.

20b/ *Exhibit spisu č. 806/47 o odvozu mobiliáře na hrad Šternberk - pokračování, SÚA, Praha, fond SPS-D, karton 135*.

21/ *Spis č. 937/49 o kontrole převezeného inventáře, SÚA, Praha, fond SPS-D, karton 135*.

22/ *Dekret č. 6030/51 o svěření 24 obrazů Muzeu v Českém Těšíně, SÚA, Praha, fond SPS-D, karton 135*.

23/ *Bílý kosatec, 1. polovina 18. stol., akvarel, papír, 36 x 25, 5 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc*

24/ *Mramorovaný tulipán, 1. polovina 18. stol., akvarel, papír, 36 x 25, 5 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc*

25/ *Větvičky ostružiníku, 1. polovina 18. stol., akvarel, papír, 36 x 25, 5 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc*

26/ *Múza Terpsichóré s lyrou, počátek 19. stol., akvarel, papír, 46 x 36 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc*

27/ *Apollón s lyrou*, počátek 19. stol., akvarel, papír, 46 x 36 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

28/ *Veduta, Padova, Chrám sv. Antonína*, 1. polovina 19. stol., grafika, rozměry neuvedeny, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ olomouc

29/ *Veduta, Padova, observatoř* 1. polovina 19. stol., grafika, rozměry neuvedeny, Šternberk, hrad Šternberk.

30/ T. W. Huffan podle předlohy Harryho Halla, *Jezdec na bílém koni se psy*, 1853, barevná litografie, 65 x 82 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

31/ Hans von Aachen, *Vítězství Spravedlnosti*, 1598, olej na měděné desce, 56 x 47 cm, Alte Pinakothek, Mnichov. Převzato z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Hans_von_Aachen, vyhledáno 28. 6. 2011.

32/ Hieronymus Bosch, *Deska se sedmi smrtelnými hříchy*, výřez, 1485, olej na desce, 120 x 150 cm, Alte Pinakothek Mnichov. Převzato z: <http://www.wga.hu/index1.html>, vyhledáno 28. 6. 2011.

12. Katalog obrazů:

HK 1.

Karel Josef Kryštof, svobodný pán Bees z Chrostiny

Anonym

Kolem 1786

Olej, plátno, 70 x 53 cm

Muzeum Těšínska v Českém Těšíně, uloženo v depozitáři v Horní Suché, inv. č. H 11738

Portrét asi pětiletého chlapce v modré zlatě prošívané slavnostní uniformě, přes kterou má přehozený modrý plášť, podšitý hermelínem. V pravé ruce drží modrou čapku s hermelínovým lemem, levou rukou přidržuje kord, který má upevněný za pasem. V pozadí je naznačena obloha s mraky. Jedná se o příslušníka rodu Beesů z Chrostiny, Karla Josefa Kryštofa (30. 7. 1781-1859), syna Jiřího Beese a Anny Wipplarové (č. kat. HK 18 a HK 19). Rám obrazu je původní, pozlacený, bohatě zdobený. Pendant k obrazu č. kat. HK 2.

Literatura:

Klimešová 1977, položka 6; Schenková-Olšovský 2004, s. 87; Pavlíková 2005, s. 48.

HK 2.

Jiří František Josef, svobodný pán Bees z Chrostiny

Anonym

Kolem 1786

Olej, plátno, 70 x 53 cm

Muzeum Těšínska v Českém Těšíně, uloženo v depozitáři v Horní Suché, inv. č. H 11739

Podobizna asi šestiletého chlapce v červené zlatě prošívané slavnostní uniformě, přes kterou má přehozený červený plášť, podšitý hermelínem. Oběma rukama tasí kord. Za chlapcem na pravé straně je na stolečku položena červená čapka s hermelínovým lemem. V pozadí je naznačena obloha s mraky. Obraz znázorňuje Jiřího Františka Josefa Beese (11. 3. 1779–1836), syna Jiřího Beese a Anny Wipplarové (č. kat. HK 18 a HK 20), který byl bratrem Karla Josefa Kryštofa, zobrazeného na předchozím portrétu. Obraz je vsazen do původního pozlaceného bohatě zdobeného rámu. Pendant k obrazu č. kat. HK 1.

Literatura:

Schenkova-Olšovský 2004, s. 87; Pavlíková 2005, s. 48.

HK 3.

Muž v červeném kabátci

Anonym

Počátek 18. stol.

Olej, plátno, ovál, 82 x 61 cm

Muzeum Těšínska v Českém Těšíně, uloženo v depozitáři v Horní Suché, inv. č. H 11741

Na černém pozadí oválného formátu je zobrazen mladý muž s šedou parukou. Oděn je do červeného, zlatě prošívaného kabátce a vesty, pod níž je vidět bílá košile s fiží. Rám obrazu je černý, se zlatým vnitřním okrajem a zlatými ozdobami po stranách.

Literatura:

Pavlíková 2005, s. 47

HK 4.

Muž s bílou krajkovou šálou

Anonym

18. stol.

Olej, plátno, ovál, 86 x 63 cm

Muzeum Těšínska v Českém Těšíně, uloženo v depozitáři v Horní Suché, inv. č. H 11742

Oválná podobizna mladého muže v černém kabátci s bílou krajkovou šálou a černou parukou, zobrazeného na černém pozadí. Obraz je vsazen do černého rámu se zlatým vnitřním okrajem a zlatými ozdobami po stranách.

Literatura:

Pavlíková 2005, s. 47.

HK 5.

Dáma s fontange

Anonym

Kolem roku 1700

Olej, plátno, ovál, 72 x 48 cm

Muzeum Těšínska v Českém Těšíně, uloženo v depozitáři v Horní Suché, inv. č. H 11745

Na tmavém pozadí je zobrazena žena středního věku v černých šatech, lemovaných kolem dekoltu bílým kanýrem. Na hlavě má nad čelem vysoko vyčesané vlasy, do nichž jsou zapleteny

krajkové šátečky, kladené přes sebe. Účes byl kombinován s konstrukcí ze skládaných stuh, jejichž konce visely na ramena. Tento účes, nazývaný *fontange*, pochází z Francie. Na tomto obraze byl dříve špatně určen jako španělská *mantila*, zřejmě také proto, že není správně namalován. Obraz je vložen do černého rámu se zlatým vnitřním okrajem a zlatými ozdobami po stranách.

Literatura:

Schenkova-Olšovský 2004, s. 83; Pavlíková 2005, s. 46.

HK 6.

Dáma držící velký medailon

Anonym

1. polovina 18. stol.

Olej, plátno, 97 x 75 cm

Muzeum Těšínska v Českém Těšíně, uloženo v depozitáři v Horní Suché, inv. č. H 11740

Portrét vznešené dámy v bohatě zdobených šatech se šperky a perlovým náhrdelníkem, držící v pravé ruce oválnou podobiznu muže. Pozadí obrazu je černé. Rám je černý, se zlatým vnitřním okrajem.

Literatura:

Schenkova-Olšovský 2004, s. 87; Pavlíková 2005, s. 44.

HK 7.

Josefína, svobodná paní Reischwitzová z Kadeřína

Anonym

Kolem poloviny 18. stol.

Olej, plátno, 92 x 71 cm

Muzeum Těšínska v Českém Těšíně, uloženo v depozitáři v Horní Suché, inv. č. H 11746

Podobizna Josefíny Reischwitzové v dekoltovaných světlých šatech s květinovým vzorem bohatě zdobených krajkou, na kterých má vzadu připevněný plášť, zahalující její levou ruku. Na tmavém pozadí je v levém horním rohu umístěn erb Reischwitzů, kde je na modrém štítu položený půlměsíc s hvězdami. Na horním okraji štítu je korunovaný turnajský helm s mušlí. Klenot je tvořen půlměsícem s hvězdami, přikrývadla jsou stříbrná. Obraz je vložen do černého rámu se zlatým vnitřním okrajem.

Literatura:

Schenkova-Olšovský 2004, s. 87; Pavlíková 2005, s. 45.

HK 8.

Žena s biedermeierovým čepcem

Anonym

1. polovina 19. stol.

Olej, plátno, 53 x 45 cm

Muzeum Těšínska v Českém Těšíně, uloženo v depozitáři v Horní Suché, inv. č. H 11747

Portrét ženy středního věku v černých šatech s krajkovým čepcem. Přes levé rameno má přehozený světlý vzorovaný šátek. V pozadí je zavěšena draperie, odkrývající knihy v levém

horním rohu. Obraz je vsazen do černého rámu se zlatým vnitřním okrajem.

Prameny:

Evidenční karta č. 11747, Muzeum Těšínska, Český Těšín.

HK 9.

Jan Václav Setecký

Anonym

18. stol.

Olej, plátno, 96 x 78 cm

Muzeum Těšínska v Českém Těšíně, uloženo v depozitáři v Horní Suché, inv. č. H 11750

Šlechtic, oděný do tmavého prošívaného kabátce s bílou košilí je zobrazen v plenéru na pozadí oblohy s červánky. Na hlavě má šedou paruku a klobouk, na rukou hnědé rukavice. Pravou rukou hladí loveckého psa (chrt). Na levé straně je znázorněn strom, na jehož větvi je v průřezu znázorněn erb obkroužený nápisem: „*Johann Wentzel Graf von Szetecsky*“. Rám obrazu je černý, se zlatým vnitřním okrajem.

Literatura:

Pavlíková 2005, s. 44.

HK 10.

Karel Reiswitz z Kadeřína

Anonym

2. polovina 18. stol.

Olej, plátno

93 x 71 cm

Muzeum Těšínska v Českém Těšíně, uloženo v depozitáři v Horní Suché, inv. č. H 11751

Polopostava šlechtice v bílém kabátě s červenou vestou a pláštěm. Na tmavém pozadí je v levém horním rohu amalován erb Reischwitzů, pod kterým je umístěn nápis: „*Carl Reischwitz Von Konterzin Gebrn auf Borin*“. Obraz je vložen do černého rámu se zlatým vnitřním okrajem.

Literatura:

Schenkova-Olšovský 2004, s. 86; Pavlíková 2005, s. 45.

HK 11.

Dáma v modrých šatech

Anonym

18. stol.

Olej, plátno, 92 x 71 cm

Muzeum Těšínska v Českém Těšíně, uloženo v depozitáři v Horní Suché, inv. č. H 11752

Portrét šlechtičny s modrým náhrdelníkem, oděné do modrých šatů, které jsou na dekoltu a okrajích rukávů zdobeny krajkou a zlatou výšivkou. V pravé ruce přidržuje černo-bílý plášť, do kterého je částečně zahalena. Na černém pozadí je v levém horním rohu umístěn erb a nápis: „*Josepha F. V. Sangenois.*“ Rám obrazu je černý se zlatým vnitřním okrajem.

Prameny:

Evidenční karta č. 11752, Muzeum Těšínska, Český Těšín.

HK 12.

Portrét muže se psem

Anonym

2. polovina 18. stol.

Olej, plátno, 97 x 77 cm

Muzeum Těšínska v Českém Těšíně, uloženo v depozitáři v Horní Suché, inv. č. H 11753

Podobizna příslušníka rodu Wipplarů z Ušic v tmavém prošívaném kabátě, bílé košili a hnědých rukavicích. Levou rukou přidržuje hlavu loveckého psa hnědé barvy. Šlechtic je zobrazen v plenéru, v pozadí na pravé straně je nezřetelný strom s erbem Wipplarů se třemi červenými křížky na stříbrném štítu, na jehož horním okraji je korunovaný turnajský helm. Obraz je vsazen do černého rámu se zlatým vnitřním okrajem.

Literatura:

Schenkova-Olšovský 2004, s. 86; Pavlíková 2005, s. 43.

HK 13.

Jiří Rudolf Wipplar, svobodný pán z Ušic

Anonym

1. polovina 18. stol.

Olej, plátno, 96 x 72 cm

Muzeum Těšínska v Českém Těšíně, uloženo v depozitáři v Horní Suché, inv. č. H 11754

Podobizna zemského hejtmana, Jiřího Rudolfa Wipplara z Ušic v tmavém prošívaném kabátě a bílé košili, s tmavou parukou. Levou rukou přidržuje hlavu loveckého psa, na jehož obojku jsou vyznačeny iniciály GFW (Georg Freiherr Wipplar). Jiří Rudolf Wipplar (1691-16. 2. 1740) byl dědem Anny Marie Josefy Wipplarové (kat. č. HK 19), provdané v roce 1772 za Jiřího, svobodného pána Besse z Chrostiny (1750-1819), který vlastnil Hnojník, Ráj, Konskou a Nebory. Postava je situována do krajiny, ve které je na pravé straně ve větvích stromu umístěn erb Wipplarů. Obraz je vsazen do černého rámu se zlatým vnitřním okrajem.

Literatura:

Schenkova-Olšovský 2004, s. 83; Pavlíková 2005, s. 42.

HK 14.

Maxmiliána Harasovská z Harasova

Anonym

18. stol.

Olej, plátno, 93 x 71 cm

Muzeum Těšínska v Českém Těšíně, uloženo v depozitáři v Horní Suché, inv. č. H 11755

Polopostava šlechtičny v modrých krajkou zdobených šatech s červeným pláštěm, zakrývajícím její pravou ruku. Na černém pozadí je v levém horním rohu namalován erb Harasovských z Harasova s polceným štítem, v němž je pravé pole stříbrné s rozvilinovým ornamentem, levé pole je červeno-modré dělené. Nad turnajským helmem, umístěným na horním okraji štítu je klenot tvořený zlatým sítem, zdobeném v horní části čtyřmi pštrosími pery. Přikrývadla jsou červená. Pod erbem je

umístěn nápis: „*Maxmiliana V. Haras geb. Fr. V. Bees.*“ Rám obrazu je černý se zlatým vnitřním okrajem.

Prameny:

Evidenční karta č. 11755, Muzeum Těšínska, Český Těšín.

HK 15.

Jiří Bedřich, svobodný pán Bees z Chrostiny

Anonym

Konec 18. stol.

Olej, plátno, 92 x 71 cm

Muzeum Těšínska v Českém Těšíně, uloženo v depozitáři v Horní Suché, inv. č. H 11756

Podobizna Jiřího Bedřicha Beese (16. 6. 1750 – 5. 5. 1819) v prošívaném tmavém kabátě a vestě s černou vázankou kolem krku a trojrohým kloboukem pod paží. Z černého pozadí v levém horním rohu vystupuje erb Beesů a nápis: „*Georg F. H. V. Bees und Krostin. Gerbherr auf Nieder Lischna Lischbitz Gnojnik Rakowetz und Niebori.*“ Josef Bedřich Bees byl synem Jiřího Karla Josefa Beese (10. 3. 1721 – 1. 9. 1790) a jeho první manželky, Anny Niewadomské na Rydultowech (1723–1751). Po svém otci zdědil v roce 1785 statky Hnojník s Rakovcem, Nebory a Horní Třanovice, ke kterým později připojil Konskou, Ráj, Darkov a Louky. Od roku 1813 až do své smrti zastával funkci zemského hejtmana a prezidenta zemského práva knížectví těšínského. V roce 1762 se oženil s Annou Marií, svobodnou paní Wipplarovou z Ušic (č. kat. HK 19). Jeho erb je vystaven v erbovní galerii těšínské šlechty na frýdeckém zámku. Rám obrazu černý, se zlatým vnitřním okrajem.

Literatura:

Schenkova-Olšovský, 2004, s. 86.

HK 16.

Jiří Bedřich, svobodný pán Bees z Chrostiny

Anonym

2. polovina 18. stol.

Olej, plátno, 92 x 71 cm

Muzeum Těšínska v Českém Těšíně, uloženo v depozitáři v Horní Suché, inv. č. H 11757

Portrét Jiřího Bedřicha Beese v mladém věku s kapesními hodinkami v pravé ruce. Oděn je do černého, zlatem prošívaneho kabátu a červené vesty. Na tmavém pozadí v levém horním rohu vystupuje erb Beesů s nápisem: „*Georg F. H. V. Bees und Krostin.*“ Obraz je vsazen do černého rámu se zlatým vnitřním okrajem a zlatými ozdobami po stranách. Pendant k obrazu kat. č. HK 19.

Literatura:

Schenkova-Olšovský 2004, s. 86; Pavlíková 2005, s. 46.

HK 17.

Anna Marie Josefa, svobodná paní Beesová z Chrostiny, rozená Wipplarová z Ušic

Anonym

2. polovina 18. stol.

Olej, plátno, 93 x 71 cm

Muzeum Těšínska v Českém Těšíně, uloženo v depozitáři v Horní Suché, inv. č. H 11758

Mladá šlechtična je vyobrazena v modrých dekoltovaných šatech zdobených krajkou a růží na dekoltu, s krajkovým krejzlíkem kolem krku a perlovou ozdobou na bílé paruce. Na tmavém pozadí je v levém horním rohu umístěn erb Beesů a nápis: „*Josepha Fin. V. Bees.*“ Anna Marie Josefa Beesová byla manželkou Jiřího, svobodného pána Beese z Chrostiny (kat. č. HK 15 a 16), za něhož se provdala 19. 11. 1772. Obraz je vsazen do černého rámu se zlatým vnitřním okrajem a zlatými ozdobami po stranách. Pendant k obrazu kat. č. HK 18.

Literatura:

Schenkova-Olšovský, 2004, s. 86.

HK 18.

Anna Marie, svobodná paní Spens z Booden, rozená Beesová z Chrostiny

Anonym

90. léta 18. stol.

Olej, plátno, 94 x 71 cm

Muzeum Těšínska v Českém Těšíně, uloženo v depozitáři v Horní Suché, inv. č. H 11759

Polopostava šlechtičny v tmavých prošívaných šatech lemovaných v dekoltu bílou krajkou. Kolem krku má krajkový krejzlík, v uších velké náušnice ve tvaru květu. Z tmavého pozadí na levém horním rohu vystupuje erb svobodných pánů Spens z Booden, zobrazující v modrém štítu zlatého dvouocasého lva s červeným jazykem, přes kterého je nakoso

položené červené břevno se třemi hořícími granáty. V horním okraji štítu je korunovaný turnajský helm, přikrývadla jsou modro-zlatá, klenot není rozeznatelný. Pod erbem je umístěn nápis: „*Anna V. Spens geb. F. V. Beess.*“ Anna Marie, svobodná paní Spens z Booden (20. 2. 1745 – 5. 11. 1819), rozená Beesová z Chrostiny, byla dcerou Jiřího Karla Beese. Provdlala se v r. 1762 za Karla Bohumíra Traugotta, přísedícího zemského soudu těšínského knížectví. Rám obrazu je černý se zlatým vnitřním okrajem. Pendant k portrétu Karla Bohumíra Traugotta, svobodného pána Spens z Boodenu, původně na zámku v Ropici, nyní v Muzeu Těšínska v Českém Těšíně, inv. č. 1637.

Literatura:

Schenkova-Olšovský, 2004, s. 85.

HK 19.

Ludmila Karolína, svobodná paní Beesová z Chrostiny, rozená Reiswitzová z Kadeřína

Anonym

3. čtvrtina 18. stol.

Olej, plátno, 93 x 71 cm

Muzeum Těšínska v Českém Těšíně, uloženo v depozitáři v Horní Suché, inv. č. H 11760

Podobizna starší šlechtičny v jednoduchých černých šatech a bílém čepci, uvázaném kolem krku tmavou stuhou. V pravé ruce drží modlitební knížku a růženec. Na tmavém pozadí je v levém horním rohu vložen erb Beesů a nápis: „*Carolone Frey v. Beess geborne v. Reiswitz.*“ Ludmila Karolína, svobodná paní Beesová z Chrostiny (zemřela 1776), byla manželkou Karla Václava

Beese (zemřel 1751 nebo 1754), který v roce 1736 koupil Hnojník a Rakovec. Obraz je vsazen do černého rámu se zlatým vnitřním okrajem. Pendant k obrazu kat. č. HK 20.

Literatura:

Schenkova-Olšovský, 2004, s. 86; Pavlíková 2005, s. 43.

HK 20.

Karel Václav, svobodný pán Bees z Chrostiny

Anonym

Kolem poloviny 18. stol.

Olej, plátno, 94 x 71 cm

Muzeum Těšínska v Českém Těšíně, uloženo v depozitáři v Horní Suché, inv. č. H 11761

Stavitel Hnojnického zámku, Karel Václav Bees, je zde zobrazen jako muž středního věku, oděný do jednoduchého černého kabátce s bílým nákrčníkem a manžetami. Z tmavého pozadí vystupuje v levém horním rohu erb Beesů a nápis: „*CARL WEN. F. H. V. BEES KROSTIN Landes Cancler des Fürstenthum Teshen.*“ Karel Václav, svobodný pán Bees z Chrostiny (zemřel 1751 nebo 1754), byl kancléřem knížectví těšínského. Rám obrazu je černý se zlatým vnitřním okrajem. Pendant k obrazu kat. č. HK 19.

Obraz byl v roce 2007 restaurován Romanou Balcarovou.

Literatura:

Schenkova-Olšovský, 2004, s. 85; Pavlíková 2005, s. 42.

HK 21.

Portrét dívky v bílých šatech

Anonym

Kolem 1850-1860

Olej, plátno, ovál, 70 x 58 cm

Muzeum Těšínska v Českém Těšíně, uloženo v depozitáři v Horní Suché, inv. č. H 13320

Na tmavém pozadí je zobrazena sedící dívka v bílých šatech převázaných v pase modrou stuhou. Dívka přidržuje pravou rukou kytici růží, kterou má položenou na svém klíně. Rám je zlacený bohatě vyřezávaný s akantovým motivem. Pendant k obrazu kat. č. HK 22.

Prameny:

Evidenční karta č. 13320, Muzeum Těšínska, Český Těšín.

HK 22.

Portrét chlapce

Anonym

Kolem 1850-1860

Olej, plátno, ovál, 70 x 58 cm

Muzeum Těšínska v Českém Těšíně, uloženo v depozitáři v Horní Suché, inv. č. H 11743

Polopostava chlapce v tmavě modrém kabátě a bílé košili s velkým přeloženým límcem, zobrazeného na tmavém pozadí. Rám obrazu je zlacený bohatě vyřezávaný s akantovým motivem. Pendant k obrazu kat. č. HK 21.

Prameny:

Evidenční karta č. 11743, Muzeum Těšínska, Český Těšín.

HK 23.

Portrét šlechtičny s perlovým náhrdelníkem

Anonym

Kolem poloviny 18. století

Olej, plátno, 64 x 46 cm

Bruntál, zámek Bruntál, inv. č. BR 332

Portrét dámy s úzkým náhrdelníkem s perlou. Vsazeno do černého rámu se zlatými řezbami.

Prameny:

Černá kniha 1953.

HK 24.

Dáma s copy v bílém šatu

Anonym

Kolem poloviny 19. století

Olej, plátno, ovál, 69 x 57 cm

Šternberk, hrad Šternberk, Růžový salon, inv. č. ST 00574

Portrét mladé dámy v bílých šatech s dlouhým perlovým náhrdelníkem. Vlasy má spletené do copů po stranách. Přes levou ruku má přehozenou červenou textílii. Pozadí obrazu je neutrální světle hnědé barvy. Podle vzhledu portrétované se může jednat o portrét dívky kat. č. HK 21 v pozdějším věku nebo o její příbuznou. Obraz je pendantem ke kat. č. HK 21 a 22, mohl být namalován stejným malířem, ale zřejmě nevznikl

ve stejnou dobu, spíše později. Rám je zlacený vyřezávaný s akantovým motivem.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00574.

HK 25.

Portrét lovce

Anonym

18. století

Olej, plátno, 152 x 114 cm

Šternberk, hrad Šternberk, Malý salonek, inv. č. ST 00450

Portrét mladého lovce v tmavě zeleném zlatě prošívaném oděvu s vysokými jezdeckými botami. V rozhalence je patrná bílá krajková košile s ozdobnými manžetami. V pravé ruce drží klobouk stejného charakteru jako vlastní oděv, v ohnuté paži přidržuje pušku. Opírá se o skalisko, na němž spočívá lesní roh. V levé části obrazu je znázorněn lovecký pes a ulovená zvěř (koroptev a srnec), na kterou lovec ukazuje levou rukou. V pozadí je les. Obraz je vsazen do profilovaného černého rámu s úzkým zlatým páskem.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00450.

HK 26.

Portrét dámy v bílo-modrých šatech

Nejebse

1841, Vídeň

Olej, plech, 205 x 97 cm

Šternberk, hrad Šternberk, Modrý salon, inv. č. ST 00584

Portrét mladé dámy v bílých šatech s modrým živůtkem, v bílých rukavičkách s knížečkou v pravé ruce a šátkem v ruce levé. V pozadí se nachází zábradlí, na pravé straně je zavěšena hnědá drapérie. Vlevo pod zábradlím je obraz signován. Rám je zlacený s vegetabilním ornamentem.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00584.

HK 27.

Poprsí dívky

Anonym

19. století

Olej, plátno, 56 x 44 cm

Šternberk, hrad Šternberk, Růžový salon, inv. č. ST 00604a

Poprsí prostovlasé dívky hledící vzhůru, s červeno-hnědým přehozem přes pravé rameno. Pozadí obrazu je neutrální. Obraz je vsazen do zlaceného profilovaného rámu.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00604a.

HK 28.

Portrét dámy s vázou

Anonym

Mezi 1780–1820

Olej, plátno, 128 x 98 cm

Šternberk, hrad Šternberk, Růžový salon, inv. č. ST 00691a

Portrét nebo kryptoportrét (Hébé?) zobrazující sedící ženu v zeleno-bílých šatech s růžovým a žlutým rozevlátým přehozem, přidržující na klíně položený kovový džbán. Ve spletených vlasech má stužku ozdobenou růží. V pozadí je obloha. Původní rám byl zlacený profilovaný s vejcovcovým ornamentem na vnitřním i vnějším okraji, nyní je obraz vsazen do rámu jednoduchého zlatého.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00691a.

HK 29.

Portrét dámy s maceškou

N. Schlauen

1850

Olej, plátno, 74 x 59 cm

Šternberk, hrad Šternberk, Růžový salon, inv. č. ST 00610

Portrét mladé dámy sedící v křesle oděné do tmavě zelených šatů, jejichž dekolť a rukávy jsou rámovány bílou krajkou. Vlasy má spletené do drdolu, v uších má zlaté náušnice s modrým kamenem, stejného typu je také náhrdelník. V ruce, složené na červené podušce drží květ macešky. Signováno na podušce. Původně byl obraz v obdélném zlaceném bohatě zdobeném rámu s oválným středem (ztracený), nyní je vsazen do rámu jednoduchého zlaceného.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00610.

HK 30.

Josef von Wachtler

Anonym

Počátek 19. století

Olej, plátno, 128 x 98 cm

Šternberk, hrad Šternberk, Růžový salon, inv. č. ST 00684a

Portrét Josefa von Wachtlera v modré zlatem prošívané slavnostní uniformě přes kterou má volně přehozený zlatě prošívaný kabát červeno-hnědé barvy s kožešinovým lemem. Portrétovaný je znázorněn stojící po úroveň kolen, hlavu má natočenou jiným směrem než tělo a hledí ven z plochy obrazu. V pravé ruce drží čapku stejného charakteru jako kabát, s výraznou ozdobou a černým chocholem na přední straně. Levou ruku má volně položenou na šavli, která je zavěšena na jeho opasku. Z neutrálního světle hnědého pozadí vystupuje na levé straně sloup. Horní okraje obrazu jsou tmavě zabarveny, zřejmě se jedná o pozůstatky draperie, která pravděpodobně

vznikla později než samotný obraz. Rám obrazu je profilovaný černý, se zlatým vnitřním okrajem. Obraz byl v roce 2005 restaurován akademickou malířkou a restaurátorkou Blankou Valchářovou. (Foto zachycuje stav před restaurováním).

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00684a; Restaurátorská zpráva inv. Č. R-1098, NPÚ Olomouc, 2005.

HK 31.

Bernard von Wachtler

Anonym

Počátek 19. století

Olej, plátno, 128 x 93 cm

Šternberk, hrad Šternberk, Růžový salon, inv. č. ST 00685a

Portrét Bernarda von Wachtlera (1766-1838) v tmavé uniformě s řády a zlatým opaskem, na kterém je pomocí dlouhých šňůrek zavěšena šavle. Přes ramena má přehozen černý kabát s kožešinovým lemem. Portrétovaný je zobrazen z levého profilu sedící v červeném křesle, na jehož opěradlech má volně položeny obě ruce. Na hnědém pozadí je zavěšena zelená draperie. Rám je černý profilovaný se zlatým vnitřním okrajem.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00685a.

HK 32.

Dáma v červeném s obrázkem muže

Anonym

18. století

Olej, plátno, 87 x 70 cm

Šternberk, hrad Šternberk, Malý salonek, inv. č. ST 00688a

Z tmavého pozadí vystupuje polopostava elegantní dámy s bíle napudrovanými vlasy zdobenými ozdobou s oválnou perlou. Dáma je oděna do červených šatů s hlubokým dekoltem a dlouhými od loktů široce rozevřenými rukávy. Na rukou, krku a v uších má perlové šperky. Levou rukou se opírá o hranu nějakého předmětu (stolek?), v pravé ruce drží podobiznu mladého muže. Obraz je vsazen do bohatě vyřezávaného rámu s akantovým motivem a vnitřním zlatým okrajem.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00688a.

HK 33.

Muž v klobouku a zlatém plášti

Anonym

17. století

Olej, plátno, 84 x 68 cm

Šternberk, hrad Šternberk, Malý salonek, inv. č. ST 00689a

Z tmavého pozadí vystupuje polopostava muže s výrazně deformovaným spodním pyskem. Je oděn do bohatě zdobeného oděvu se zlatým krumplovaným pláštěm. Pod kabátkem načervenalého odstínu je patrna bílá košile s fižím a

krajkovými manžetami. Na hlavě má dlouhou bílou paruku a třírohý klobouk stejného charakteru jako plášť. V levé ruce drží svitek. Rám obrazu je hnědý vyřezávaný s akantovým motivem a zlaceným plastickým vnitřním okrajem.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00689a.

HK 34.

Portrét muže v krajkovém límci

Anonym

17. století

Olej, plátno, 53 x 42 cm

Šternberk, hrad Šternberk, Malý salonek, inv. č. ST 00693a

Podobizna muže v tmavém oděvu s bílým krajkovým límcem hranatého tvaru. Muž je zobrazen prostovlasý s knírkem a krátkou bradkou na tmavém pozadí. Obraz je vsazen do černého profilovaného rámu se zlatým páskem.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00693a.

HK 35.

Chlapec v řádovém rouchu

Anonym

18. století

Olej, plátno, 93 x 76 cm

Šternberk, hrad Šternberk, Růžový salon, inv. č. ST 00690a

Podobizna chlapce v řádovém rouchu držícího oběma rukama malého psíka, který je vzhledem k proporcím chlapce značně poddimenzován. Chlapec je znázorněn v interiéru sedící na červeném polštářku se zlatým lemem a čtyřmi střapci v rozích. V pravém horním rohu je zavěšena zřasená zelená draperie se zlatým lemem stažená zlatou šňůrkou se střapcem. Na pravé straně je otevřený výhled na oblohu, v horním rohu je namalován papoušek sedící v kruhovém bidle. Rám obrazu je černý profilovaný se zlaceným plastickým vnitřním okrajem a vyřezávaným ozdobami po stranách.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00690a.

HK 36.

Portrét dámy se snítkou růží

Anonym

Konec 18. Století

Olej, plátno, 122 x 84 cm

Šternberk, hrad Šternberk, Růžový salon, inv. č. ST 01671a

Na krajinném pozadí je vyobrazena sedící dáma s vysokým účesem a květinovým festonem, který přidržuje oběma rukama. Dáma je oděna do bohatých šatů, skládajících se z hnědého živůtku s květinovým vzorem pod nímž je patrná bílá košile s krajkou kolem dekoltu a na okrajích rukávů, sukně je červená. K šatům je připevněn hnědý vlající plášť, který jí

zakrývá část pravé ruky, sukni částečně zakrývá modrá drapérie. Rám obrazu je stejný jako u předchozího obrazu.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 01671a.

HK 37.

Portrét dámy ve žlutých šatech

I. Schwanda

1824

Olej, plátno, 74 x 60 cm

Šternberk, hrad Šternberk, Empírový salon, inv. č. ST 01679

Podobizna dámy ve žlutých šatech s bílými rukavicemi a závojem zdobeným krajkou. Vlasý má sčesané do drdolu s kudrlinkami po stranách. Dáma je zobrazena na krajinném pozadí s výhledem na hory a jezero v pravém dolním okraji. Obraz je vložen do zlaceného rámu s ornamentálními ozdobami.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 01679a.

HK 38.

Portrét dívky s růží ve vlasech a mušelínovým závojem

G. Vasta

1869

Olej, deska, 23 x 18 cm

Šternberk, hrad Šternberk, inv. č. HK 120

Portrét mladé dámy s tmavými vlasy v nichž má zapleten květ růže. Kolem ramen má přehozený jemný bílý závoj. Obraz je vsazen do dřevěného vyřezávaného rámu s akantovým motivem se zlaceným plastickým středem, tvořeném spletenými vavřínovými listy.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. HK 120.

HK 39.

Portrét dámy ve fialových šatech u zábradlí

J. Bapt. Mezler

1844

Olej, plátno, 215 x 145 cm

Šternberk, hrad Šternberk, Modrý salon, inv. č. HK 223

Portrét dámy v životní velikosti stojící na balkoně. Oděna je do bohatých fialových šatů se zlatou výšivkou na bílé krajce. V účesu s kudrlinkami po stranách má vsazen stříbrný diadém, který přidržuje dlouhý zlatě prošívaný závoj. Levou rukou držící složený vějíř se opírá o stoleček na vysokých zdobných nohách. Přes stoleček je přehozena bílá drapérie s červeno-zeleným okrajem. V levém horním rohu je zavěšena drapérie zelená, před kterou je na vysokém soklu postavena dekorativní váza s víkem. Na váze je patrný figurální reliéf. Pravou stranu pozadí tvoří zábradlí s průhledem na vegetaci a šerící se obloha. Obraz je vsazen do zlaceného profilovaného

rámu s bohatou řezbou a dřevěnou paspartou. Pendant k obrazu kat. č. HK 40.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. HK 223.

HK 40.

Portrét sedící dámy v tmavých šatech

J. Bapt. Mezler

1844

Olej, plátno, 215 x 145 cm

Šternberk, hrad Šternberk, Modrý salon, inv. č. KH 224

Portrét dámy v životní velikosti. Zobrazena je v interiéru, sedící na bílém křesle se zlatým ornamentem a růžovým polstrováním. Oděna je do bohatých černých šatů s bílou aplikací na živůtku. Na hlavě má v účesu s kudrlinkami po stranách připevněn dlouhý černý krajkový závoj. Levou nohu, která je mírně vysunutá z pod šatů, má položenou na růžovém polštářku se střapci v rozích. Po její levé ruce se nachází stolek, na němž je položen květináč s volutovými uchy a pokojovou rostlinou. V levém horním rohu je zavěšena tmavě zelená drapérie se střapcem, v popředí se nachází barevný vzorovaný koberec. Rám obrazu je zlacený profilovaný s bohatou řezbou a dřevěnou paspartou. Pendant k obrazu kat. č. HK 39.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. HK 224.

HK 41.

Portrét dámy s vysokým účesem

Anonym

Konec 18. století

Olej, plátno, 71,5 x 54 cm

Šternberk, hrad Šternberk, inv. č. HK 463

Z tmavého pozadí vystupuje polopostava dámy s vysokým účesem z napudrovaných vlasů. Oděna je do modrých dekoltovaných šatů s růžovými mašličkami. Na dekoltu má položenou pravou ruku, která přidržuje dlouhý náhrdelník z nepravidelných perel spočívající na jejím krku. Obraz je vsazen do hnědého rámu.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. HK 463.

HK 42.

Portrét muže se svítkem v ruce

Anonym

18. století

Olej, plátno, 116 x 86 cm

Šternberk, hrad Šternberk, Růžový salon, inv. č. HK 465

Na obraze je zobrazen muž středního věku s bílou parukou a modrým kabátkem s kožešinovým lemem přes který má přehozenou červenou drapérii částečně zakrývající jeho ruce. Levou ruku, ve které drží svítek, má položenou na stolečku na němž jsou položeny papíry a nádobka s inkoustem a dvěma brky. Pravou rukou přidržuje textilií, kterou má ovázanou kolem pasu.

V pozadí je na levé straně znázorněn vesničan dívající se na portrétovaného. Na pravé straně je vidět obrys sloupu. Obraz je vsazen do profilovaného rámu tmavě hnědé barvy.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. HK 465; Restaurátorská zpráva inv. č. R-1098, NPÚ Olomouc, 2005.

HK 43.

Dáma s napudrovanými vlasy a vějířem

Anonym

18. století

Olej, plátno, 116 x 86 cm

Šternberk, hrad Šternberk, Růžový salon, inv. č. HK 466

Podobizna starší dámy v modrých šatech přes které má přehozenou červenou drapérii. Účes je tvořen z napudrovaných vlasů, ne z paruky, jak se dříve uvádělo. Levou rukou si pohrává se šňůrou perel, které má přišity na šatech po okraji dekoltu. V pravé ruce položené na klíně drží zavřený vějíř. Sedí v křesle s vyřezávaným zlatým okrajem. Pozadí obrazu je tmavé, v levé části je znázorněn průhled do krajiny. Pendant k obrazu kat. č. HK 42. Restaurováno v roce 2005 akademickou malířkou a restaurátorkou Blankou Valchářovou. (Foto zachycuje stav před restaurováním.)

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. HK 466; Restaurátorská zpráva inv. č. R-1099, NPÚ Olomouc, 2005.

HK 44.

Pohled na zahradní pavilon

Anonym

17.-18. století

Olej, plátno, 62 x 138 cm

Šternberk, hrad Šternberk, hnojnická jídelna,

inv. č. ST 00545a

Pohled na architekturu situovanou v krajině. V prvním plánu je naznačen břeh s vodním tokem. Na břehu se v levém rohu nachází strom, u kterého leží muž se ženou, na pravé straně je skupinka tří rybářů táhnoucí síť, kterou drží dva rybáři v loďce. Uprostřed vody je zobrazena umělá jeskyně tvořící fontánu v níž jsou umístěny polosedící sochy muže a ženy. Napravo od fontány jsou namalovány tři labutě. Střední plán zaujímá rozsáhlá budova se sochami v průčelí, na atice a terasách. Na obou terasách je znázorněno několik skupinek postav. V pozadí se nachází krajina se stromy a horami. Obraz je vsazen do černého rámu se zlatými aplikacemi. Pendant k obrazu kat. č. HK 45.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00545a.

HK 45.

Pohled na bazén s vodotryskem

Anonym

18. století

Olej, plátno, 92 x 160 cm

Šternberk, hrad Šternberk, hnojnická jídelna,
inv. č. ST 00546a

Pohled na bazén rámovaný stromy. V prvním plánu se nachází fontána situovaná uprostřed bazénu. Kolem bazénu je rozmístěno několik postav. V pozadí se na levé straně otevírá pohled do krajiny, vpravo je znázorněna budova s červenou střechou. Rám obrazu je černý se zlatým florálním ornamentem. Pendant k obrazu kat. č. HK 44.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka
inv. č. ST 00546a.

HK 46.

Krajina s věží a pasákem ovcí

Anonym

18. století století

Olej, plátno, 96 x 130 cm

Šternberk, hrad Šternberk, inv. č. ST 00552a

Pohled na venkovskou krajinu. V prvním plánu jsou zobrazeny dvě ženy a pasáček s ovci, ve druhém plánu se nachází vodní tok, u kterého stojí dívka a tři krávy pijící vodu. Na pozadí hor s mraky se rýsuje architektura kostela s přilehlými budovami. Rám obrazu je profilovaný zlatený s vyřezávaným akantovým motivem. Obraz je součástí souboru krajin kat. č. HK 46-50.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka
inv. č. ST 00552a.

HK 47.

Most s Božími muky

Anonym

18. století

Olej, plátno, 96 x 130 cm

Šternberk, hrad Šternberk, inv. č. ST 00555a

Pohled na krajinu s mostem. V prvním plánu jsou zobrazeny dvě postavy, vpravo sedí na kopečku mladík, který je otočen zády k divákovi, na levé straně jede jezdec na bílém koni. V druhém plánu se nachází vodní tok, nad kterým se na levé straně tyčí most s Božími muky. Na mostě, na jehož konci je situována architektura s polorozpadlou věží, stojí skupinka postav. V pozadí hornaté krajiny je vpravo znázorněn pasáček s krávy. Rám obrazu je zlacený s vyřezávaným akantovým motivem. Obraz je součástí souboru krajin kat. č. HK 46-50.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka
inv. č. ST 00555a.

HK 48.

Krajina s brodem

Anonym

Počátek 19. století

Olej, plátno, 97 x 130 cm

Šternberk, hrad Šternberk, inv. č. ST 00681a

Pohled do krajiny s vodním tokem. Ve středu obrazu se nachází brod, přes který přechází jezdec na koni a povoz táhnutý voly. V dalším plánu je znázorněna architektura a most se třemi jezdci na koních. V pozadí krajiny se na levé straně otevírá pohled na město. Obraz je vsazen do zlatého vyřezávaného rámu s akantovým motivem. Obraz je součástí souboru krajin kat. č. HK 46-50.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00681a.

HK 49.

Krajina se stafáží

Anonym

18. století

Olej, plátno, 96 x 131 cm

Šternberk, hrad Šternberk, inv. č. ST 00682a

Krajina s pohledem na město. V prvním plánu je mezi stromy situován palouček, na kterém odpočívají dvě pasačky ovcí. Rám obrazu je zlacený s vyřezávaným akantovým motivem. Obraz je součástí souboru krajin kat. č. HK 46-50.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00682a.

HK 50.

Krajina s jezdci a stafáží

Anonym

18. století

Olej, plátno, 97 x 131 cm

Šternberk, hrad Šternberk, inv. č. ST 00683a

Pohled do krajiny s vodním tokem. V popředí jsou na levé straně znázorněni tři muži se dvěma koňmi, na kopečku vlevo odpočívá žena s dítětem. Ve středním plánu jsou situovány dvě budovy, pozadí obrazu tvoří výhled do krajiny s horou. Rám je zlatý s prořezávaným akantovým motivem. Obraz je součástí souboru krajin kat. č. HK 46-50.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00683a.

HK 51.

Jezero s ostrůvky

Anonym

1830

Olej, pergamen, 49 x 68 cm

Šternberk, hrad Šternberk, inv. č. ST 00607a

Italská krajina s výhledem na jezero. V prvním plánu je znázorněn břeh se stromy, uprostřed něhož po cestičce jede vesničan na oslu. V druhém plánu je zobrazeno jezero Lago Maggiore se třemi Boromejskými ostrovy Isola Bella, Isola Madre a Isola dei Pescatori. V pozadí se rýsuje kopcovitá krajina. Obraz je vsazen do zlatého profilovaného rámu s motivem vejcovce.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00607a.

HK 52.

Svatá rodina

Anonym

19. století

Olej, plátno, 196 x 212 cm

Šternberk, hrad Šternberk, revers Karviná, inv. č.

ST 00577a

Z tmavého pozadí diagonálně vystupuje Panna Maria. Sedí na blíže nerozeznatelném předmětu, v levé ruce drží Ježíška, na kterého se láskyplně dívá. Na levé straně je zobrazen sedící sv. Josef čtoucí knihu. Obraz je vsazen do úzkého černého rámu se zlacenou vnitřní lištou. Restaurováno v roce 1966 akademickým malířem Raimundem Ondráčkem.

Prameny:

Černá kniha, 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00577; Restaurátorská zpráva inv. č. R-1095, NPÚ Olomouc, 2005.

HK 53.

Andělé zvěstují Abrahámovi početí jeho ženy Sárý

Anonym

18. století

Olej, plátno, 265 x 170 cm

Šternberk, hrad Šternberk, Růžový salon, inv. č. ST 00583a

Scéna ze Starého zákona znázorňující Abraháma, kterému tři andělé zvěstují početí jeho ženy Sáry. Abrahám je zobrazen v prvním plánu klečící v červeném oděvu. Ve druhém plánu jsou tři andělé odění do modrého, růžového a žlutého roucha, nad nimi je na znamení významné události na stromě zavěšena červená drapérie. V zadním plánu je na pozadí architektury znázorněna Sára. Rám obrazu je hnědý se zlatým páskem na vnitřním i vnějším okraji. Pendant k obrazu kat. č. HK 55.

Prameny:

Černá kniha, 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00583a.

HK 54.

Abrahám obětující Izáka

Anonym

18. století

Olej, plátno, 265 x 170 cm

Šternberk, hrad Šternberk, Růžový salon, inv. č. ST 00581a

Obraz líčí příběh ze Starého zákona, obětování Izáka. Je zde zachycen okamžik, kdy se Abrahám chystá jako oběť Bohu podřezat svého syna Izáka. V tom mu zabraňuje anděl, zachycující jeho ruku. Těla postav vzájemně tvoří diagonálu. Abrahám je zobrazen v červeném oděvu, jako bělovlasý stařec s vousy. Levou ruku má položenou na rameni Izáka a v pravé ruce držící dlouhý nůž. Izák má zavázané oči a ruce spoutané za zády. Je oděn pouze do bederní roušky. Anděl je znázorněn

letící s rozevlátou drapérií. Na krajinném pozadí se v dolní části nachází obětní miska a v pravém rohu kotlík s ohněm. Obraz je vsazen do hnědého rámu se zlatým páskem na vnitřním i vnějším okraji. Pendant k č. kat. HK 54.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00581a.

HK 55.

Sv. Jan Křtitel

Anonym

17. století

Olej, plátno, 95 x 150 cm

Šternberk, hrad Šternberk, chodba prvního patra, inv. č. ST 00686a

Vyobrazení sv. Jana Křtitele kázajícího lidu. Jan Křtitel je oděn do červeno-hnědého roucha, pravou rukou drží hůl ukončenou křížem. Na holi je připevněna stuha s nápisem „ECCE AGNUS DEI“. Na pravé straně s průhledem do krajiny je namalován Beránek s otočenou hlavou dívající se ven z obrazu. V levé části obrazu je na pozadí oblohy znázorněný lid poslouchající kázání. Obraz je vsazen do hnědého rámu se zlatým vnitřním okrajem. Pendant k obrazu kat. č. HK 55.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00686a.

HK 56.

Salome s hlavou Jana Křtitele

Anonym

17. století

Olej, plátno, 92 x 152 cm

Šternberk, hrad Šternberk, chodba prvního patra, inv. č.

ST 00687a

Na obraze je zachycena scéna následující po stětí sv. Jana Křtitele, která znázorňuje předání světcovy hlavy Salome. Salome je zobrazena uprostřed výjevu jako vznešená dáma s červenými zlatě prošívánými šaty a perličkami zapletenými do účesu. Před sebou drží oběma rukama misku, na které spočívá uťatá hlava sv. Jana Křtitele. Hlavu jí podává kat, zobrazený zezadu na pravé straně obrazu. Mezi nimi stojí v pozadí mladá dvorní dáma v modrých šatech, dívající se na uťatou hlavu. Na levé straně se nacházejí dvě postavy, v popředí malá holčička ve žlutých šatech a za ní zády stojící žena v červeno-hnědých šatech se vzorovanými rukávy a obličejem natočeným z profilu. Všechny postavy jsou oděny v dobové módě 17. století. V pozadí je znázorněna budova vězení. Obraz je vsazen do hnědého profilovaného rámu se zlatým vnitřním páskem. Pendant k obrazu kat. č. HK 55.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00687a.

HK 57.

Kain a Ábel

Anonym

17. století

Olej, plátno, 163 x 190 cm

Šternberk, hrad Šternberk, Malé schodiště, inv. č. ST 01670a

Na obraze se odehrává scéna ze Starého zákona. Je zde zobrazen Kain vraždící svého bratra Ábela. V popředí se nacházejí dvě zápasící postavy, z nichž první, Kain, je znázorněn v diagonále prostupující celým obrazem. Sklání se v pokleku nad Ábelem, levou rukou ho drží za vlasy a v pravé ruce napřažené k úderu drží oslí čelist. Ábel je zobrazen pololežící s rukama zapřenýma o zem. Hlavu, ze které mu teče krev, má otočenou k bratrovi, v obličeji s pootevřenými ústy se zračí údiv a bolest. Obě postavy jsou zobrazeny nahé oděné pouze do bederní roušky. V pozadí jsou v krajině naznačeny dva oltáře, na oltáři vpravo hoří oheň, levý oltář je prázdný. Dříve byl obraz hodně tmavý, což vedlo, hlavně díky oslí čelisti, k interpretaci námětu jako Samsona, pobíjejícího Filištince. Teprve po restaurování obrazu vynikly oba oltáře, které pomohly scéně správně vyložit. Rám obrazu je zlato-zelený, plasticky řešený.

Restaurováno v roce 2005 akademickou malířkou a restaurátorkou Blankou Valchářovou.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00685a; Restaurátorská zpráva inv. Č. R-1096, NPÚ Olomouc, 2005.

HK 58.

Svítání (Dětství)

Anonym, podle předlohy Jacoba de Weerta

Před polovinou 17. stol.

Olej, plátno, 110 x 150 cm

Šternberk, hrad Šternberk, chodba prvního patra,

inv. č. HK 507a

Soubor čtyř alegorických obrazů s ústředním motivem putování, v němž má každý detail svůj význam. Symbolizuje vymezenost a krátkost lidského věku, neodvratnost daného osudu a pomíjivost. Objevuje se zde symbolika čísla 4, odkazující na čtyři období lidského věku, čtyři části dne a čtyři roční doby. Předlohou pro obrazy se staly měděryty nizozemského rytce a vydavatele Jacoba de Weerta (nar. 1569), nazvané *Alegorie Lidského věku*. Obrazy byly restaurovány v letech 1990-93 akademickou malířkou Kateřinou Kubátovou.

První obraz ze souboru znázorňuje alegorii Dětství i Raného věku lidstva, je také ilustrací vlády Času, spjatého s první čtvrtinou roku a s počátkem dne. Průvod vede putto, nesoucí prapor se zodiakálními znaky Skopce, Býka a Blíženců. Za ním následuje trospřeží táhnoucí dvoukolový vůz, který je symbolem Triumfu, ale zároveň má tvar sarkofágu. První z koní, šedý, veze ověnčenou Radost, hrající na loutnu. Na prostředním bílém koni sedí Příroda, zobrazena jako žena s odhalenými nadry, z nichž prýští mléko, kolem kterého se shlukují různá vodní i suchozemská zvířata a putto. Na posledním bílém koni sedí Bezpečí, znázorněné jako ženská postava pozvedající levou rukou plnou číši a v druhé ruce držící džbán. V klíně má položený otevřený měšec, ze kterého se sypou zlaštáky. V přední části vozu jsou vyobrazeny neposedné děti, představující Svítání. V zadní části vozu na lavici s vyřezávaným opěradlem nesoucím zeměkouli rámovanou

vavřínovými ratolestmi sedí tři postavy. První, okřídlená postava s vavřínovým věncem držící vítěznou ratolest, je oděná do černého antikizujícího roucha a představuje Mír. Druhá postava se skloněnou hlavou v bílém rouchu představuje Nevinnost. Jejím atributem je vzpínající se ovečka. Poslední z postav na voze je Čistota s levou rukou položenou na hrudi a pravou rukou ukazující na dvě hrdličky. Kolem vozu pobíhají hrající si děti. Na pozadí průvodu je zobrazena krajina s hrady. Obraz je zasazen do hnědého rámu se zlatým středem.

Literatura:

Mžyková 1998, s. 101-123.

HK 59.

Poledne (Mládí)

Anonym, podle předlohy Jacoba de Weerta

Před polovinou 17. stol.

Olej, plátno, 110 x 150 cm

Šternberk, hrad Šternberk, chodba prvního patra, inv. č.

HK 508a

Druhý obraz ze souboru je namalován zrcadlově obráceně, stejně jako zbývající dva obrazy. Symbolizuje Poledne, Dospělost a Léto. V čele průvodu vykračuje putto nesoucí praporec, tentokrát se znameními Panny, Lva a Raka. Následuje ho trojspřeží táhnoucí kolesku. Na hnědém koni sedí Ctižádost s vysokou čelenkou z pavích per. V pravé ruce drží Aeskulapovu hůl, levou rukou přidržuje otevřenou knihu. Na prostředním bílém koni je usazeno Umění, zobrazeno jako nahá žena částečně zahalená červenou draperií a s korunou na hlavě. Před sebou drží zeměkouli, odměřovanou kružidlem. Na

vzpínajícím se tmavém koni je ledabyly usazena Lehkomyšlnost s odhaleným nadrem, držící tamburínu a loutnu. Na kolesce jsou znázorněni tři putti ponořeni do studia, za nimi sedí Ctnost s hvězdným nimbem čtoucí knihu. Nad hlavou se jí vznáší holubice jako symbol čistoty a něhy. V zadní části vozu je usazena Rozkoš. Mezi Rozkoší a Ctností stojí Touha, vyobrazena jako Amor s šípem, připraveným k výstřelu. Opěradlo lavice za postavami je rámováno pergolou s růžemi. Uprostřed pergoly je umístěna převržená zeměkoule s křížem, symbolizující špatnou vládu. Kolem vozu tančí odrostlé dítě, hrající na tamburínu. Pod koly vozu jsou na zemi nechány hračky, koník a bubínek z předchozí scény, připomínající pomíjivost dětství. Na pozadí výjevu je znázorněna hornatá krajina s hrady. Rám obrazu je hnědý se zlatým vnitřním páskem.

Literatura:

Mžuková 1998, s. 101-123.

HK 60.

Večer (Stáří)

Anonym, podle předlohy Jacoba de Weerta

Před polovinou 17. stol.

Olej, plátno, 110 x 150 cm

Šternberk, hrad Šternberk, chodba prvního patra, inv. č.

HK 509a

Třetí obraz se souboru symbolizuje Podzim, Večer a Stáří.

Vlajčkonoš je zde zastoupen žebrákem s berlemi a amputovanou

nohou. Na vlajce jsou znaky zodiakálních znamení podzimu

Váhy, Štír a Kozoroh. První postavou průvodu je Žal zobrazený

jako plačec se staženou kápí jedoucí na oslu. Na prostředním

hnědém koni jede Starost v šatech venkovanky, ověšená truhličkami, skříňkami a měšci. V levé ruce drží vak s vínem, na hlavě má připevněn stojánek se zvonečky. Na bílém koni sedí personifikace Klamu v podobě mladé kokety pozvedající pravou rukou dohořívající svíci a levou rukou vylévá vodu ze džbánu. Kůň je ověšen maskami, symboly klamu. Trojspřeží táhne dvoukolový vůz, symbolizující Večer. Pod koly vozu jsou rozházeny atributy věd a umění zastoupené globusem, kružidlem, loutnou a knihami. V přední části vozu sedí mnich píšící do kroniky a čtoucí stařec. Kolem nich jsou usazeny nectnosti v podobě ženských postav. První, personifikace Nesváru, je zbodobněna jako stařena s hady v rukou a místo vlasů, která požírá lidské srdce. Kolem hlavy jí krouží netopýr, symbol temnot, temných vášní a noci. Uprostřed sedí Hrabivost v turbanu, přesypávající zlatáky do větší nádoby a které do klína skáče žába. V bílém rouchu je zde v pololeže znázorněna Churavost s tváří, v níž se odráží bolest a neduhy. Levou rukou se drží za hlavu, pravou rukou odkládá nádobu s lektvarem. Vůz je zakončen baldachýnem z usychajících stromů, nesoucích zeměkouli s křížem. Průvod je vyobrazen na pozadí hornaté krajiny s troskami architektury. Rám obrazu je hnědý profilovaný se zlatým vnitřním okrajem.

Literatura:

Mžýková 1998,s. 101-123.

HK 61.

Noc (Triumf smrti)

Anonym, podle předlohy Jacoba de Weerta

Před polovinou 17. stol.

Olej, plátno, 110 x 150 cm

Šternberk, hrad Šternberk, chodba prvního patra, inv. č.

HK 510a

Čtvrtý obraz souboru představuje průvod směřující k zániku, konec životní pouti. Na pozadí potemnělé krajiny s městy se ubírá shrbený stařec, nesoucí prapor se znaky Kozoroha, Ryb a Vodnáře. Vůz, tažen dvěma voly, přejíždí přes mrtvoly koní a lidí. Na prvním, černém volu, symbolizujícím Smrt, jede Osud v podobě šklebícího se kostlivce, který v pozdvižené pravé ruce drží dlouhý šíp. Na hnědém volu s přesýpajícími hodinami na hlavě sedí okřídlený Čas s napřaženou kosou. Na kolescích se vezou tři stařeny, určující běh života. První stařena, Klóthó, přede nit života, druhá, Lachesis, vymezuje délku života. O zád' vozu, tvořenou přikrytou rakví, je opřena třetí stařena, nazývaná Neodvratná, která přestřihuje nit života nůžkami. Nad rakví na zeměkolu sedí okřídlená Pověst s dvojitou troubou, hlásající skutky nebožtíka. Vůz, doprovázený dvěma plačci v kápí po stranách, kteří nesou zapálené svíce k uctění mrtvých, projíždí kolem uschlého stromu, na němž se krčí sýček, symbol tajemných nočních sil. V pozadí průvodu je rovněž naznačena hornatá krajina s městy. Rám je hnědý profilovaný se zlatým páskem na vnitřní straně.

Literatura:

Mžyková 1998, s. 101-123.

HK 62.

Alegorie spravedlnosti

Anonym

18. stol.

Olej, plátno, nepravidelný osmiuhelník, cca 261 x 240 cm

Olomouc, Vlastivědné muzeum, uloženo v archivu,
bez inventárního čísla

Na rozměrném plátně ve tvaru nepravidelného osmiúhelníku je vyobrazena alegorie Spravedlnosti ve žlutých šatech s modro-bílým pláštěm s bílou rouškou a korunou na hlavě. V levé ruce drží váhy, po její pravici jsou znázorněni dva andílci. První, držící korunovanou zeměkouli s žezlem je obrácen zády k divákovi. Druhý andílek, částečně schovaný za pláštěm Spravedlnosti, drží v levé ruce dlouhý meč. Pod nimi je zobrazen padající muž v červeno-žlutém oděvu držící v levé ruce váček s penězi. Výjev se odehrává na pozadí triumfálního oblouku v nebeské sféře.

Prameny:

Černá kniha 1953.

HK 63.

Harlekýn s ráčkem a Kolombínou

Anonym

Počátek 17. stol.

Olej, plátno, 43 x 97 cm

Šternberk, hrad Šternberk, inv. č. ST 00628a, ztraceno

Na dlouhém úzkém formátu je zachycena žánrová scéna vycházející z commedia dell'arte. Uprostřed výjevu na krajinném pozadí je zobrazen Harlekýn, pozvedající pravou ruku, do které ho kouzl ráček. Vedle něj po jeho levé straně sedí Kolombína s psíkem v klíně. Na levé části pozadí je v nice znázorněna kašna tvořená dvěma delfíny s propletenými ocasey a maskaronem na vrcholu. Scéna má skrytý význam s varovným podtextem. Delfíni jsou symbolem Venuše (narážky

na lásku), ráček je symbol výstrahy. Obraz je zasazen do bílého rámu se zlatým vnitřním páskem. Obraz je od poslední inventury v roce 2000 nedohledatelný.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00628a.

HK 64.

Zátiší se zvěřinou a ovocem

Anonym

1831

Olej, pergamen, 49 x 68 cm

Šternberk, hrad Šternberk, Růžový salon, inv. č. ST 00692a

Na šedém pozadí je na stole položená mísa s ovocem a květinami, před kterou je naaranžována drobná ulovená zvěř, skládající se ze sýkorky, dvou koroptví a lasičky. Vpravo vzadu je položena menší miska s rybízem. Na rubové straně obrazu je dlouhý ručně psaný německý nápis se zvýrazněným datem březen 1831. Obraz je zasklený vložený do hnědého profilovaného rámu.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00692a.

HK 65.

Bílý pes, ležící na stole

Anonym

19. století

Olej, dřevěná deska, 30 x 41 cm

Šternberk, hrad Šternberk, depozitář, inv. č. ST 00694a

Reprezentativní vyobrazení psa (mops), ležícího na stolečku potaženém modrou látkou se zlatým okrajem. V pravém horním rohu je zavěšena červená drapérie, vlevo průhled do krajiny. Za psem na stolečku znázorněna dekorativní váza. Obraz je vsazen do hnědého profilovaného rámu se zlatým ornamentálním plastickým středem. Z důvodu celkově špatného stavu není obraz instalován a je uložen v depozitáři.

Prameny:

Černá kniha 1953; Základní evidence NPÚ Olomouc, položka inv. č. ST 00694a.

13. Seznam příloh ke katalogu:

HK 1/ *Karel Josef Kryštof, svobodný pán Bees z Chrostiny*, kolem 1786, olej, plátno, 70 x 53 cm, Český Těšín, Muzeum Těšínska. Foto: autorka

HK 2/ *Jiří František Josef, svobodný pán Bees z Chrostiny*, kolem 1786, olej, plátno, 70 x 53 cm, Český Těšín, Muzeum Těšínska. Foto: autorka

HK 3/ *Muž v červeném kabátci*, počátek 18. stol., olej, plátno, ovál, 82 x 61 cm, Český Těšín, Muzeum Těšínska. Foto: Muzeum Těšínska

HK 4/ *Muž s bílou krajkovou šálou*, 18. stol., olej, plátno, ovál, 86 x 63 cm, Český Těšín, Muzeum Těšínska. Foto: Muzeum Těšínska

HK 5/ *Dáma s fontange*, kolem roku 1700, olej, plátno, ovál, 72 x 48 cm, Český Těšín, Muzeum Těšínska. Foto: Muzeum Těšínska

HK 6/ *Dáma držící velký medailon*, 1. polovina 18. stol., olej, plátno, 97 x 75 cm, Český Těšín, Muzeum Těšínska. Foto: Muzeum Těšínska

HK 7/ *Josefína, svobodná paní Reischwitz z Kadeřína*, kolem poloviny 18. stol., olej, plátno, 92 x 71 cm, Český Těšín, Muzeum Těšínska. Foto: Muzeum Těšínska

HK 8/ *Žena s biedermeierovým čepcem*, 1. polovina 19. stol., olej, plátno, 53 x 45 cm, Český Těšín, Muzeum Těšínska. Foto: Muzeum Těšínska

HK 9/ *Jan Václav Setecký*, 18. stol., olej, plátno, 96 x 78 cm, Český Těšín, Muzeum Těšínska. Foto: Muzeum Těšínska

HK 10/ *Karel Reischwitz z Kadeřína*, 2. polovina 18. stol., olej, plátno, 93 x 71 cm, Český Těšín, Muzeum Těšínska. Foto: Muzeum Těšínska

HK 11/ *Dáma v modrých šatech*, 18. stol., olej, plátno, 92 x 71 cm, Český Těšín, Muzeum Těšínska. Foto: Muzeum Těšínska

HK 12/ *Portrét muže se psem*, 2. polovina 18. stol., olej, plátno, 97 x 77 cm, Český Těšín, Muzeum Těšínska. Foto: Muzeum Těšínska

HK 13/ *Jiří Rudolf Wipplar, svobodný pán z Ušic*, 1. polovina 18. stol., olej, plátno, 96 x 72 cm, Český Těšín, Muzeum Těšínska. Foto: autorka

HK 14/ *Maxmiliána Harasovská z Harasova*, 18. stol., olej, plátno, 93 x 71 cm, Český Těšín, Muzeum Těšínska. Foto: Muzeum Těšínska

HK 15/ *Jiří Bedřich, svobodný pán Bees z Chrostiny*, konec 18. stol., olej, plátno, 92 x 71 cm, Český Těšín, Muzeum Těšínska. Foto: Muzeum Těšínska

HK 16/ *Jiří, svobodný pán Bees z Chrostiny*, 2. polovina 18. stol., olej, plátno, 92 x 71 cm, Český Těšín, Muzeum Těšínska. Foto: Muzeum Těšínska

HK 17/ *Anna Marie Josefa, svobodná paní Beesová z Chrostiny, rozená Wipplarová z Ušic*, 2. polovina 18. stol., olej, plátno, 93 x 71 cm, Český Těšín, Muzeum Těšínska. Foto: Muzeum Těšínska

HK 18/ *Anna Marie, svobodná paní Spens z Booden, rozená Beesová z Chrostiny*, 90. léta 18. stol., olej plátno, 94 x 71 cm, Český Těšín, Muzeum Těšínska. Foto: Muzeum Těšínska

HK 19/ *Ludmila Karolína, svobodná paní Beesová z Chrostiny, rozená Reisswitz z Kadeřína*, 3. čtvrtina 18. stol., olej, plátno, 93 x 71 cm, Český Těšín, Muzeum Těšínska. Foto: autorka

HK 20/ *Karel Václav, svobodný pán Bees z Chrostiny*, kolem poloviny 18. stol., olej, plátno, 94 x 71 cm, Český Těšín, Muzeum Těšínska. Foto: Muzeum Těšínska

HK 21/ *Portrét dívky v bílých šatech*, kolem 1850-1860, olej, plátno, ovál, 70 x 58 cm Muzeum Těšínska Český Těšín, Muzeum Těšínska. Foto: Muzeum Těšínska

HK 22/ *Portrét chlapce*, kolem 1850-1860, olej, plátno, ovál, 70 x 58 cm, Muzeum Těšínska Český Těšín, Muzeum Těšínska. Foto: Muzeum Těšínska

HK 24/ *Dáma s copy v bílém šatu*, kolem poloviny 19. stol., olej, plátno, ovál, 69 x 57 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 25/ *Portrét lovce*, 18. stol., olej, plátno, 152 x 114 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 26/ Nejebse, *Portrét dámy v bílo-modrých šatech*, 1841, olej, plech, 205 x 97 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 27/ *Poprsí dívky*, 19. stol., olej, plátno, 56 x 44 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 28/ *Portrét dámy s vázou*, mezi 1780-1820, olej, plátno, 72 x 57 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 29/ N. Schlauen, *Portrét dámy s maceškou*, 1850, olej, plátno, 74 x 59 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: autorka

HK 30/ Josef von Wachtler, počátek 19. stol., olej, plátno, 128 x 98 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 31/ Bernard von Wachtler, počátek 19. stol., olej, plátno, 128 x 93 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 32/ *Dáma v červeném s obrázkem muže*, 18. stol., olej, plátno, 87 x 70 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 33/ *Muž v klobouku a zlatém plášti*, 18. stol., olej, plátno, 84 x 68 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 34/ *Portrét muže v krajkovém límci*, 17. stol. olej, plátno, 53 x 42 cm, Šternberk, Hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 35/ *Chlapec v řádovém rouchu*, 18. stol., olej, plátno, 93 x 76 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 36/ *Portrét dámy se snítkou růží*, konec 18. stol., olej, plátno, 122 x 84 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 37/ I. Schwanda, *Portrét dámy ve žlutých šatech*, 1824, olej, plátno, 74 x 60 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 38/ G. Vasta, *Portrét dívky s růží ve vlasech a mušelínovým závojem*, 1869, olej, deska, 23 x 18 cm, Šternberk, Hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 39/ J. Bapt. Mezler, *Portrét dámy ve fialových šatech u zábradlí*, 1844, olej, plátno, 215 x 145 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 40/ J. Bapt. Mezler, *Portrét sedící dámy v tmavých šatech*, 1844, olej, plátno, 215 x 145 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 41/ *Portrét dámy s vysokým účesem*, konec 18. stol., olej, plátno, 71,5 x 54 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 42/ *Portrét muže se svítkem v ruce*, 18. stol., olej, plátno, 116 x 86 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 43/ *Dáma s napudrovanou parukou a vějířem*, 18. stol., olej, plátno, 116 x 86 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 44/ *Pohled na zahradní pavilon*, 17-18. stol., olej, plátno, 62 x 138 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 45/ *Pohled na bazén s vodotryskem*, 17-18. stol., olej, plátno, 92 x 160 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 46/ *Krajina s věží a pasákem ovcí*, 18. stol. stol., olej, plátno, 96 x 130 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 47/ *Most s Božími muky*, 18. stol. století, olej, plátno, 96 x 130 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 48/ *Krajina s brodem*, počátek 19. stol., olej, plátno, 97 x 130 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 49/ *Krajina se stafáží*, 18. stol., olej, plátno, 96 x 131 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 50/ *Krajina s jezdci a stafáží*, počátek 19. stol., olej, plátno, 97 x 131 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 51/ *Jezero s ostrůvky*, 1830, olej, pergamen, 49 x 68 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 52/ *Svatá rodina*, 19. stol., olej, plátno, 196 x 212 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 53/ *Andělé zvěstují Abrahámovi početí jeho ženy Sary*, 18. stol., olej, plátno, 265 x 170 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 54/ *Abrahám obětující Izáka*, 18. stol., olej, plátno, 265 x 1170 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 55/ *Sv. Jan Křtitel*, 17. stol., olej, plátno, 95 x 150 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 56/ *Salome s hlavou sv. Jana Křtitele*, 17. stol., olej, plátno, 92 x 152 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 57/ *Kain a Ábel*, 17. stol., olej, plátno, 163 x 190 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 58/ *Svítání (Dětství)*, před polovinou 17. stol., olej, plátno, 110 x 150 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 59/ *Poledne (Mládí)*, před polovinou 17. stol., olej, plátno, 110 x 150 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 60/ *Večer (Stáří)*, před polovinou 17. stol., olej, plátno, 110 x 150 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 61/ *Noc (Triumf smrti)*, před polovinou 17. stol., olej, plátno, 110 x 150 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 62/ *Alegorie spravedlnosti*, 17. stol., olej, plátno, 261 x 261 cm, Olomouc, Vlastivědné muzeum. Foto: autorka

HK 63/ *Harlekýn s ráčkem a Kolimbinou*, počátek 17. stol., olej, plátno, 43 x 97 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 64/ *Zátiší se zvěřinou a ovocem*, 1831, olej, pergamen, 49 x 68 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto: NPÚ Olomouc

HK 65/ *Bílý pes ležící na stole*, 19 stol., olej, dřevěná
deska, 30 x 41 cm, Šternberk, hrad Šternberk. Foto:
NPÚ Olomouc

Anotace:

Jméno a příjmení:	Andrea Kavková
Katedra:	Katedra dějin umění
Vedoucí práce:	prof. PhDr. Ladislav Daniel, Ph.D.
Rok obhajoby:	2011
Název práce:	Obrazové sbírky ze zámku Hnojník
Název v angličtině:	The Collections of Paintings from the Hnojník Mansion
Anotace práce:	Bakalářská diplomová práce pojednává o obrazových sbírkách ze zámku Hnojník, které byly po 2. sv. válce rozděleny. Práce se věnuje sbírkám jako celku, upozorňuje na poválečné osudy těchto sbírek a snaží se především o vytvoření kompletního seznamu dohledatelných děl. Velká pozornost je věnována portrétům, které tvoří 2/3 těchto sbírek. Součástí práce je katalog obrazů s bohatou obrazovou přílohou.
Klíčová slova:	zámek Hnojník, mobiliář, svozy, konfiskace, Národní kulturní komise, hrad Šternberk, Muzeum Těšínska, obrazové sbírky, portréty, krajiny, náboženské motivy, alegorické scény, olejomalby.
Anotace v angličtině:	The Bachelor's Theses deals with the collections of paintings from the Hnojník mansion which had been split after World War II. The theses go in for the collections of paintings as a whole. It draws attention to their postwar fortunes and tries to give a complete list of the discovered works. Special attention has been paid to portraits. They represent two thirds of these collections. The catalogue of paintings with colour plates is a part of the theses.
Klíčová slova v angličtině:	The Hnojník Mansion, Movables, Confiscation, The national Cultural Board, The Šternberk Castle, The Museum of the Těšín Area, Collections of paintings, Portraits, Landscapes, Religious motives, Allegorian Sceneries, Oil paintings, Transportation.
Přílohy vázané v práci:	Obrazová příloha 97 vyobrazení
Rozsah práce:	157 stran 136 334 znaků.